

DEFİNE

Fasikülleri

SOSYAL BİLGİLER

1. FASİKÜL

BİRLİKTE YAŞAMAK

EDİTÖR

SEÇİL DEMİR GİRAY

YAZAR

ALİ BİLGİN

GRAFİK & DİZGİ

BİLİM VE KÜLTÜR YAYINLARI

ADRES

BİLİM VE KÜLTÜR YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Ankara - Polatlı Kara Yolu 52. km

Gazi Mah. Özgün Cad. No: 4

Temelli - Sincan / ANKARA

Tel.: (312) 419 01 75

Faks: (312) 425 73 99

Yayıncı Sertifika No.: 44325

BASKI

ÖZGÜN MATBAACILIK SAN. ve Tic. A.Ş.

Tel.: (312) 645 19 10

Matbaa Sertifika No.: 44327

© Her hakkı saklıdır ve Bilim ve Kültür Yayınları Ltd. Şti. ye aittir. İçindeki şekil, yazı, resim ve grafikler, yayınevinin yazılı izni olmadan alınamaz; fotokopi, taksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

GRUPLAR VE ROLLERİMİZ.....	2
Zenginleştirilmiş Etkinlikler	6
Süreç İzleme Testi - 1	8
Süreç İzleme Testi - 2.....	10
Ödev Çalışması - 1.....	12
KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİN BİRLİKTE YAŞAMAYA KATKISI	14
Zenginleştirilmiş Etkinlikler	24
Süreç İzleme Testi - 3.....	26
Süreç İzleme Testi - 4.....	28
Ödev Çalışması - 2.....	30
YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMADA BERABERİZ	32
Zenginleştirilmiş Etkinlikler	38
Süreç İzleme Testi - 5.....	40
Süreç İzleme Testi - 6.....	42
Ödev Çalışması- 3.....	44
Yazılıya Hazırlık	46
CEVAP ANAHTARI.....	54

Öğrenme Çıktısı

5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

Kavram Öğreniyorum

Rol: Bir kişinin bir işte, grupta veya kurumda üstüne düşen görevidir.

Sosyalleşme: Bireyin toplumda ya da belirli gruplarda etkin olabilmesi için gerekli olan sosyal becerileri, inançları, değerleri, örf ve âdetleri, davranışları edinmesini sağlayan süreçtir.

Grup

Toplum içinde ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen, aralarında iş birliği olan insanlar grupları oluşturur. Grup üyeleri, aynı yaş grubunda olacağı gibi farklı yaşlarda da olabilir. En az iki kişinin bir araya gelmesi ile oluşan grubun üyeleri arasında ortak amacı gerçekleştirmek amacıyla iş birliği ve iş bölümü yapılır. Aşağıdaki tabloda toplumdaki bazı gruplar ve amaçları verilmiştir.

GRUP	AMAÇ
Futbol takımı	11 tane oyuncudan oluşan futbol takımının her bir oyuncusu gol atmak ve galip gelmek için mücadele eder.
Aile	Aile grubu anne, baba ve çocuktan oluşur. Doğumla beraber aile grubuna dâhil oluruz ve hayatımızın sonuna kadar üyelerimiz arasında sosyal ve duygusal bağlarımızı korumaya çalışırız.
Sınıf	Aynı sınıfta öğrenim gören öğrenciler, aynı dersleri alarak bu derslerde başarılı olup bir üst sınıfa geçmek için çalışırlar.
Akraba	Dede, babaanne, anneanne, amca, hala, teyze, dayı ve kuzenlerimiz akraba grubunu oluşturur.

DİKKAT!

Toplum içerisinde bir araya gelen her insan topluluğu **grup** olarak adlandırılmaz. Aralarında ortak amaç veya iş birliği yoksa bu topluluk kalabalıktan ibarettir. Örneğin; pazarda alışveriş yapan insanlar, caddede yürüyen insanlar, parkta oynayan çocuklar birer kalabalıktır.

➤ Grupların Özellikleri

- 1 Üyeleri birbirlerini yakından tanır.
- 2 Bir arada bulunma süreleri bellidir.
- 3 Amaçları ortakdır.
- 4 İş birliği ve dayanışma ön plandadır.
- 5 Her üyenin grup içinde rolü vardır.
- 6 Amaçlarını gerçekleştirdikten sonra dağılılabirler.

➤ Kalabalıkların Özellikleri

- 1 Rastlantı sonucu bir araya gelen kişilerden oluşur.
- 2 Kısa süreli bir arada bulunurlar.
- 3 Birbirlerini yakından tanımazlar.
- 4 Aralarında bir amaç birlikteliği yoktur.

➤ Kurumların Özellikleri

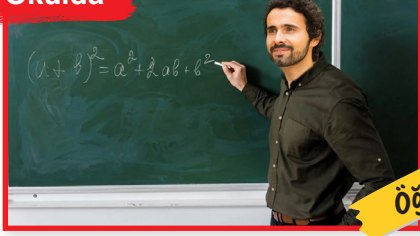
- 1 Uzun süreli olarak kurulurlar.
- 2 Devlet tarafından denetlenirler.
- 3 Ortak amaçları vardır.
- 4 Yasalara uygun olarak çalışırlar.

GRUP VE ROL İLİŞKİSİ

Rol: Bireylerin dâhil oldukları gruplarda veya herhangi bir yerde üstlendikleri görevlere **rol** denir. Korhan Bey'in dâhil olduğu bazı gruplar ve bu gruplarda üstlendiği rolleri inceleyiniz.

Okulda

Öğretmen

Futbol takımında

Kaleci

Markette

Müşteri

Toplantıda

Konuşmacı

Rollerimizin bazı özelliklerini örneklerle açıklayalım.

1

Bazı rollerimiz uzun süre devam ederken bazı rollerimiz kısa süre sonra sona erer.

Bir okulda çalışan öğretmenin bu rolü emekli olunca kadar devam ederken okul çıkışı otobüsteki yolcu rolü eve varınca sona erer.

2

Doğumla kazanılan roller bireyin isteği ve çabasından daha çok biyolojik özelliklerinden kaynaklanan rolleridir.

Bebek, çocuk gibi roller ile abi, abla, dayı, teyze, dede, hala gibi akrabalık rolleri doğumla elde edilen rollerdir.

3

Sonradan kazanılan roller bireyin ilgi, yeteneği, çabası ve isteği doğrultusunda üstlendiği rollerdir.

Doktor olmak isteyen bir bireyin bu doğrultuda eğitim alarak doktorluk mesleğini seçmesi, sınıf başkanı olmak isteyen bir öğrencinin adaylığını açıklaması ve kazanmak için seçim çalışmaları yapması gibi.

4

İçinde yer aldığımız gruplar ve kurumlar değiştiğinde rollerimiz de değişir.

Hafta sonu **izci grubunda lider** olan Emre, hafta içi **sınıfında sınıf başkanı**, okul çıkışı **mahallede arkadaş** rollerini üstlenir.

5

Gruplar uzun ve kısa süreli olabilir.

Birlikte piknik yapmak için bir araya gelen arkadaşlar, pikniğin bitmesiyle kısa sürede ayrılırken 5/A sınıfı öğrencileri derslerinde başarılı olup bir üst sınıfa geçmek için yaklaşık bir yıl boyunca çalışırlar.

6

Gruplarda üstlendiğimiz rollerin türüne göre bazı haklar elde eder, sorumluluklar üstleniriz.

Ailede bir kardeş olarak abi veya ablamızdan sevgi görmek **hakkımız** iken onlara saygılı davranmak da **sorumluluğumuzdur**.

DİKKAT!

Ailemiz üyesi olduğumuz ilk sosyal gruptur. Aile hem bir grup hem de bir kurumdur.

Hak: Toplumda kanunlar çerçevesinde bizlere tanınan kullanımı bizim isteğimize bağlı yetkililerdir.

Sorumluluk: Toplumda, dâhil olduğumuz gruplarda kısaca hayatta üstlendiğimiz rollerin gereği olarak bizden beklenen davranışlardır.

Hak ve Sorumluluk Ayrımı

Haklar bireyin doğal olarak yapmak istediği, yaptığına mutlu olduğu etkinliklerdir. Sorumluluklar ise bireyin rolü gereği çevresiyle uyum içinde yaşaması için yapmak zorunda olduğu davranışlardır.

HAKLARIMIZI NEDEN KULLANMALIYIZ?

Sahip olduğumuz rollerden ve toplumsal konumumuzdan dolayı elde ettiğimiz hakları kullanmak bizim isteğimize bağlıdır. Bu hakları kullandığımızda daha iyi bir konuma geliriz ve bu durumdan mutluluk duyarız.

SORUMLULUKLARIMIZI NEDEN YERİNE GETİRMELİYİZ?

Toplumsal bir varlık olan insan, tek başına yaşamayacağı için çevresindeki bireylerle sürekli etkileşim ve iletişim hâlinde olur. Bu iletişim ve etkileşim durumlarında bulunduğumuz rol gereği üstlendiğimiz birbirinden farklı birçok sorumluluk oluşturur. Bu sorumlulukları yerine getirdiğimizde toplumdaki huzur ve barış ortamına, toplumun gelişmesine katkıda bulunmuş oluruz.

ETKİNLİK - 1

Aşağıda verilen durumları “hak” ve “sorumluluk” açısından örnekteki gibi değerlendiriniz.

DURUM	DEĞERLENDİRME
a. Anıl, her gün ilk derse geç kalıyor.	Sorumluluğunu yerine getirmiyor.
b. Zeynep, öğretmenin sözünü dinliyor.	
c. Sude, okulundaki ücretsiz etkinliklere katılıyor.	
d. Ferhat, sınıfta fikirlerini özgürce dile getiriyor.	
e. Tuna, teneffüste arkadaşlarıyla oyunlar oynuyor.	
f. Selma, zil çaldığında defterini kitabını hazırlayıp öğretmenini bekliyor.	

8

Roller toplumdaki konumumuza göre ikiye ayrılır.

Polislik **mesleki** bir roldür. Kanunlar ve kurallar çerçevesinde mesleki rollerden beklenen davranışlar yazılıdır.

Ablalık **sosyal** bir roldür. Bu rolden beklenen davranışlar toplumsal düzen sonucunda oluşmuştur.

9

Bireyin rollerinin değişmesinde yaşının ilerlemesi önemli bir etkindir.

Orhan, 5 yaşında çocuk rolüne sahip iken 13 yaşında lise öğrencisi rolünde, 17 yaşında üniversite öğrencisi rolünde, 23 yaşında mimar rolünde, 26 yaşında eş rolünde, 29 yaşında baba rolünde olmuştur.

10

Gruplar ve kurumlar bireyin sosyalleşmesine katkı sağlar.

Bireyin rolü gereği katıldığı grup ve kurum üyeleriyle girdiği etkileşim ile insani ilişkileri öğrenir ve uygular. Örneğin, arkadaşlarıyla sinemaya giden birey hem kendisinin hem de diğer insanların keyif alması için sosyal ortam kurallarına uyar.

Grup, Rol, Hak ve Sorumluluk İlişkisi

Doktorluk ve öğretmenlik mesleğini grup, rol, hak ve sorumlulukları açısından karşılaştıralım.

Grup / Kurum	Rol	Rollerin Benzer Hakları	Rollerin Farklı Hakları	Rollerin Benzer Sorumlulukları	Rollerin Farklı Sorumlulukları
Okul	Öğretmen	Çalışmaları ve hizmetleri karşılığında maaş almak	Yaz tatilinde dinlenmek	Topluma hizmet etmek	Öğrencilere ders anlatarak onları hayata hazırlamak
Hastane	Doktor		Hasta yakınlarından saygı görmek		Hastaları tedavi ederek sağlığına kavuşturmak

- 1 Aşağıdaki bireylerin eylemlerini hak ve sorumluluk olarak gruplandırıp örnekteki gibi işaretleyiniz.

EYLEMLER	HAK	SORUMLULUK
1. Sınıf başkanı olan Eda, yoklama defterini her gün idareden alarak öğretmen masasına koymaktadır.		✓
2. Berkay, hafta sonları ödevlerini bitirdikten sonra mahallede oyun oynamaktadır.		
3. Efe, okul harçlıklarını aile bütçesine uygun olarak harcamaktadır.		
4. Adnan, okul servisiyle güvenli bir şekilde evine gelmektedir.		
5. Miray, halk kütüphanesinden aldığı kitabı iade zamanı geçmeden teslim etmiştir.		
6. Okul değiştiren Gözde'ye uygun şartlarda yeni bir eğitim ortamı sunulmuştur.		
7. Basketbol takımına yazılan Erkan antrenman saatlerini kaçırmamaya özen göstermektedir.		
8. Derslerine çok çalışan Elif'e ailesi tarafından bisiklet hediye edilmiştir.		

- 2 Aşağıda verilen ifadelerden doğru olanlar için "D"yi, yanlış olanlar için "Y"yi işaretleyiniz.

İFADELER	D	Y
1. Haklarımız bize tanınan yetkiler sonucu oluşurken sorumluluklarımız görevimiz gereği oluşur.		
2. Gün içerisinde rollerimiz değişse de bizden beklenen davranışlar hep aynı kalır.		
3. Hayatımızda sonradan kazandığımız roller, doğuştan elde ettiğimiz rollerden daha önemlidir.		
4. Her bir rolün en az bir hakkı ve bir sorumluluğu mutlaka vardır.		
5. Haklarımızı aramak, sorumluluklarımızı üstlenmek daha yaşanabilir bir toplum için gereklidir.		
6. Birey bir rolü terk ettiğinde o rolü tekrar üstlenemez.		
7. Rollerimizin zaman içinde değişmesinin bir nedeni de dâhil olduğumuz grupların değişmesidir.		
8. Aile, sorumluluk bilincinin öğrenilebileceği ilk ortamdır.		

3 Aşağıdaki örnek olaylarda ilgili kişinin sorumluluğunu yerine getirip getirmediğini örnekteki gibi gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

ÖRNEK OLAY

1

Murat Bey, hafta sonu yapılan apartman yönetim toplantısına site sakini olarak zamanında katılmıştır.

Sorumluluğunu yerine getirmiş midir?

Evet
çünkü,

Apartman grubundaki rolü gereği toplantıda hazır bulunmuştur.

Hayır
çünkü,

2

6/A sınıfında sene başı yapılan sınıf başkanlığı seçiminde Mert, oy kullanmamıştır.

Evet
çünkü,

Hayır
çünkü,

3

Üç arkadaşıyla birlikte proje görevi alan Ahmet, yazmanlık rolünü terk ederek gruptan ayrılmıştır.

Evet
çünkü,

Hayır
çünkü,

4

Mahalleye yeni taşınan Soner ile arkadaş olan Selim, sosyal bir birey olarak ona mahalledeki komşularını tanıtmıştır.

Evet
çünkü,

Hayır
çünkü,

5

Hangi oyunu oynayacaklarına karar veremeyen dört arkadaş arasında tartışma başlayınca grup lideri Göktuğ, ara buluculuk yaparak tartışmayı uzlaşma ile sonlandırmıştır.

Evet
çünkü,

Hayır
çünkü,

6

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarında şiir okuma görevi alan Eslem, şiiri ezbere okuyarak tüm katılımcılardan alkış almıştır.

Evet
çünkü,

Hayır
çünkü,

Süreç İzleme Testi - 1

Gruplar ve Rollerimiz

1. • Arkadaşlarımızın hâlini hatırlamak
- Arkadaşlarımızdan ayrılırken “Görüşürüz, “Hoşça kal”, “İyi akşamlar” demek
 - İletişimi başlatmaya istekli olmak
 - Güler yüzlü davranışlar sergilemek
 - Gruplarda rol almak ve iş birliği yapmak

Bu davranışlar aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

- A) Haklarımıza B) Sosyalleşmemize
C) Lider özelliklerimize D) Bencilliğimize

2. Merve Hanım, oğlu Nihat’la karşı dairedaki Oya Hanımlara ziyarete gider. Oya Hanım’ın oğlu Ömür, bir spor kulübüne gitmek istemektedir. Ancak hangi sporu seçeceğine henüz karar verememiştir. Nihat, Ömür’e yardımcı olmak ister ve bu konuda konuşmaya başlarlar.

Buna göre yapılan bu ziyaret aşağıdaki rollerden hangilerinin üstlenilmesini sağlamıştır?

- A) Komşu - Arkadaş B) Komşu - Evlat
C) Arkadaş - Anne D) Anne - Evlat

3. Ortak bir amaç için bir araya gelen kişilerden oluşan, aralarında dayanışma ve iş birliği bulunan topluluğa “grup” denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi grup değildir?

- A) Futbol sahasındaki oyuncular
B) Dizi ekibindeki karakterler
C) Festivaldeki katılımcılar
D) Mahalledeki komşular

4. “Rollerimiz bize hem hak sağlamakta hem de sorumluluk yüklemektedir.” **diyen bir sosyal bilgiler öğretmeni verdiği bu bilgiye aşağıdakilerden hangisini kanıt olarak gösterebilir?**

- A) Sosyal ve kültürel faaliyetlerde başarı sağlayan bir grup öğrenciye okul imkânları ölçüsünde Anıtkabir ziyareti yaptırılmıştır.
B) Okul kütüphanesinden istediği kitabı alan Sümeyye, teslim süresi dolmadan iade etmiştir.
C) Okuldaki seçmelere katılan Funda, okul voleybol takımına seçilmiştir.
D) Aykut, babasının verdiği harçlıkla istediği futbol topunu satın almıştır.

5.

Doktor Hakan Bey

Öğretmen Ali Bey

Polis Çağrı Bey

Verilen rollerin ortak sorumluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Görev bilinci ile hareket etmek
B) Hastaları tedavi etmek
C) Suçluları yakalamak
D) Öğrencilere rehberlik etmek

6. Aşağıdaki tabloda grup ve gruba ait rol eşleştirmesi verilmiştir.

	Grup	Rol
I.	Aile	Baba
II.	Sınıf	Arkadaş
III.	Kardeş	Kuzen
IV.	Proje ekibi	Sunucu

Bu tabloda numaralanmış eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

7. Durakta otobüs bekleyen insanlar bir grup değildir.

Bu insanların grup oluşturma sürecine;

- I. tanışmaları,
- II. ortak amaç belirlemeleri,
- III. planlı olarak tekrar bir araya gelmeleri

faaliyetlerinden hangileri katkı sağlar?

- A) Yalnız II B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

8. Merhaba ben Zeynep. Atatürk İlkokulu 3/A sınıfı öğrencisiyim. Öğrenci olmamın bana sağladığı yararların ve yüklediği görevlerin bilincindeyim.

Buna göre Zeynep öğrencilik rolünün hangi özelliğinden söz etmiştir?

- A) En önemli rol olduğundan
B) Başarılı olmayı gerektirdiğinden
C) Hak ve sorumlulukları olduğundan
D) Yetenek gerektirdiğinden

9. Aşağıdaki görsel Türkiye Millî Kadın Voleybol takımına aittir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Millî Kadın Voleybol Takımı'nın özelliklerinden biri değildir?

- A) Aynı amaç için bir araya gelen bireylerden oluşur.
B) Başarı için iş birliği ve yardımlaşma gereklidir.
C) Üyeleri birbirlerinin özelliklerini tanır.
D) Tüm üyeler aynı anda gruba katılmıştır.

10. • Sevgi 7/A sınıf başkanlığına seçilmiştir.
• Bir okulda öğretmen olan Murat Bey müdür yardımcılığı görevine gelmiştir.
• Fatih, halı saha maçında kaptan olmuştur.

Yukarıda verilen örnekler;

- I. her rolün aynı önemi taşımadığına,
- II. seçimle kazanılan rollerin daha kalıcı olduğuna,
- III. aynı grupta farklı rollerin üstlenildiğine

durumlarından hangilerine kanıt oluşturur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve III D) I, II ve III

Süreç İzleme Testi - 2

Gruplar ve Rollerimiz

1. 5.sınıf öğrencisi Anıl kendisini aşağıdaki gibi tanıtmıştır.

“Ailemde evlat ve abiyim. Okulda öğrenci olmamın yanında sınıf başkan yardımcısıyım. Okulda spor kulübünün de üyesiyim. Ayrıca hafta sonları resim kursuna gidiyorum. Her gün okul çıkışı serviste yolcu, bazı günler markette müşteri oluyorum.”

Anıl'ın verdiği bu bilgilere göre sosyal rollerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Rollerimiz değişse de rolün sorumluluğunun değişmediğine
- B) Rollerimizin şekillenmesinde bulunduğumuz grupların belirleyici olduğuna
- C) Üstlendiğimiz bütün rolleri hayat boyu devam ettirme sorumluluğumuzun olduğuna
- D) Bireylerin belirli bir zamanda birden fazla rol üstlenemeyeceğine

2. Ana dilinin haricinde farklı bir dil daha öğrenmek isteyen Zeynep İngilizceye merak salmıştır. Bu isteğini ailesi ile paylaşan Zeynep bir İngilizce kursuna kaydettirilmiştir. Öğretmeniyle ve kurs arkadaşlarıyla tanışan Zeynep kısa süre içerisinde çevresiyle iletişim kurabilecek kadar İngilizce öğrenmiştir.

Buna göre Zeynep ile ilgili,

- I. Yeni bir gruba dâhil olmuştur.
- II. Sorumlulukları artmıştır.
- III. Yeni roller üstlenmiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3.

Kenan

Bu yılın sonunda tüm derslerinde başarılı olan öğrencilere sınıf öğretmenimiz bisiklet hediye edileceğini söyledi. Bir bisikletim olmasını çok istiyorum.

Bu amacına ulaşmak isteyen Kenan öncelikle aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A) Yeni arkadaşlar edinmelidir.
- B) Rolünün sorumluluğunu üstlenmelidir.
- C) Sınıf grubunun lideri olmalıdır.
- D) Sadece öğrenci rolüne odaklanmalıdır.

4. Aşağıda Damla'nın bazı rolleri verilmiştir.

Yağmur'un ablası

Voleybol
takımında
smaçör

Babası'nın
kızı

Meryem'in
sıra
arkadaşı

Buna göre Damla'nın rollerinin belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Ailesi
- B) İlgi ve yetenekleri
- C) Okulu
- D) Akrabaları

5. Yaya üst geçidi yaptırtmak isteyen öğrenciler bir grup oluştururlar. Grup, bir proje hazırlar ve kampanya düzenler. Projede Pelin yöneticidir, Rıza kampanyadan sorumludur. Diğer öğrenciler ise projeye gönüllü olarak katkıda bulunur. Gruptakiler yapacaklarını anlatmaya başlarlar...

Verilen bilgide grup olmanın;

- I. ortak amaç belirleme,
- II. iş bölümü yapma,
- III. planlı hareket etme

özelliklerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

6. Aşağıda 5/A sınıfından bazı öğrencilerin rol ve sorumlulukları verilmiştir.

Birey	Rol	Sorumluluk
Aylin	Sınıf nöbetçisi	Sınıf defterini sınıfta bulundurmak
Eda	Sınıf başkanı	Öğretmenin yokluğunda sınıf düzenini sağlamak
Kayra	Sınıf temsilcisi	Sınıfı okulun diğer ortamlarında temsil etmek

Bu tabloya göre Aylin, Eda ve Kayra'nın;

- I. katıldıkları grup,
- II. aldıkları rol,
- III. üstlendikleri sorumluluk

durumlarından hangileri açısından farklı özellik gösterdiği söylenemez?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

7. Aşağıda komşuluk ile ilgili bazı sözler verilmiştir.

- Komşusu açken tok yatan bizden değildir.
- Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
- Ev alma komşu al.

Bu verilen sözlere göre,

- I. Komşunun komşuya karşı sorumlulukları vardır.
- II. Yardımlaşmak komşuluk grubunun ortak amaçlarındandır.
- III. Komşular sadece kötü günlerde bir araya gelir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

8. Aşağıda öğretmen olan Ali Bey'in bir çarşamba günü yaptığı faaliyetler verilmiştir.

Ali Bey, o gün 08.30-15.00 saatleri arasında okuldaki derslerine girip nöbet görevini tamamladıktan sonra 15.30 sıralarında öğretmenler toplantısına katılmış ve 16.10'da okuldan ayrılmıştır. 16.30'da semt pazarına uğrayıp ev alışverişini yaptıktan sonra 17.30 sıralarında eve varmış, eşi ve çocukları tarafından karşılanmıştır.

Ali Bey'in gün içerisindeki bu faaliyetlerine göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Öğretmen rolüne daha fazla önem vermiştir.
- B) Mesleki rolünde daha fazla zaman geçirmiştir.
- C) Farklı rollerin sorumluluklarını yerine getirmiştir.
- D) Aile, okul ve öğretmen gruplarında yer almıştır.

1. Aşağıda verilen “Rol-Hak-Sorumluluk” tablosunda boş bırakılan yerleri verilen kelime veya ifadeleri kullanarak uygun şekilde doldurunuz.

Markette, manavda alışveriş yapmak

Sınıf kurallarına uygun hareket etmek

Hijyen kurallarına dikkat ederek yemek yapmak

Öğrenci

Futbol Takımı Oyuncusu

Rol	Hak	Sorumluluk
Müşteri		Ödeme yaparken sıraya girmek
	Sınıfta düşüncelerimizi özgürce ifade etmek	
	Gol attığında takım arkadaşlarıyla birlikte kutlama yapmak	Takımın kazanması için mücadele etmek
Lokantada aşçı	Emeğinin karşılığı olarak maaş almak	

2.

Babam ve annem okuma yazma bilmiyordu. Benim üniversite okumam için çok çalıştılar. 15 yaşında hayata başladım. Tam beş kardeşlik. 15 yaşında aileme bakan bir kişiydim. O zamanlar fakir bir ailenin çocuğu olarak denizde yüzüyordum, kumsalda geziyordum, özgürdüm, organik meyveler yiyordum. Ortaokulda mahalle arasinda oynarken büyüklerin baskısıyla kaleye geçtim. 17 yaşındayken Trabzonspor'un altyapısına geçiş yaptım. Tam 24 yıl kaleciliği sevmeyerek yaptım. İlerleyen yıllarda A. Sebatspor'un kalesini korurken bir yandan da Eğitim Fakültesine devam ettim, mezun olduktan sonra Trabzon Merkez Karakaya Ortaokulu'nda ilk öğrencilerimle tanıştım. Uzun yıllar Trabzonspor ve Millî takımın kalesini koruduktan sonra 1987 yılında aktif futbol kariyerimi sona erdirdim. Ancak futboldan kopmadım. Trabzonspor'da ve birçok spor kulübünde Teknik Direktörlük yaptım. Şu an hala Trabzonspor'un başında teknik direktörlük görevimi sürdürüyorum.

Şenol Güneş

Bu metne göre Şenol Güneş'in zaman içinde üstlendiği rolleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.

1	2	3	4	5	6

3. Zafer öğretmen sınıfa girer ve sınıf defterinin olmadığını fark eder. Bu sorunun sebepleri, sorumluları ve nasıl çözüleceği öğretmen rehberliğinde tartışılır. Sınıf başkanı Yeliz, sınıf nöbetçisi Vehbi ve diğer öğrenciler sırayla söz alır. Sınıfta tartışma başlar.

Buna göre sınıf tartışmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rollerin karıştırılması
- B) Sorumluluğun alınmaması
- C) Grubun üyelerinin bir araya gelmemesi
- D) Hakların kullanılmaması

4.

Asel

Parktaki oyuncaklarla oynarken onlara gözüm gibi bakarım.

Burcu

Pazar alışverişlerinde anneme poşetleri taşımada yardım ederim.

Tuncay

Hafta sonları sahilde yürüyüş yaparım.

Sedat

Teneffüslerde kantin yoğun olsa da alışverişimi sıraya girerek yaparım.

Buna göre bireylerden hangileri sorumluluklarından söz etmiştir?

- A) Sadece Burcu
- B) Asel ve Sedat
- C) Asel, Burcu ve Sedat
- D) Asel, Burcu, Tuncay ve Sedat

- 5.
- Markette alışveriş sırasına girmek
 - Derse zamanında girmek
 - Yolcuları varacakları yere ulaştırmak

Bu verilen sorumluluklar aşağıdaki roller ile eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Müşteri
- B) Seyirci
- C) Öğrenci
- D) Şoför

6. **Aşağıdakilerden hangisi grupların özelliklerinden biri değildir?**

- A) İstek, çaba ve iş birliği sonucunda oluşur.
- B) Kurulmaları ve dağılmaları daha çok bilinçli şekilde gerçekleşir.
- C) Kalabalığa göre üyeleri birbirlerini daha fazla tanır.
- D) Bütün sorumluluk grup liderlerinde toplanır.

7.

I. Baba

III. Otobüs şoförü

II. Doktor

IV. Antrenör

Numaralanmış roller sorumlu oldukları roller aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Evlat	Hasta	Yolcu	Futbolcu
B)	Eş	Hemşire	Hasta	Futbolcu
C)	Evlat	Hasta	Futbolcu	Yaya
D)	Yaya	Evlat	Yolcu	Futbolcu

1. Fasikül

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Öğrenme Çıktısı

5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

Kavram Öğreniyorum

Saygı: İnsanın kendi kişiliği ile başkalarının kişiliğinin arasındaki sınırı bilip o sınırı aşmaması, kendi aleyhine dahi olsa başkalarının hakkına özen göstermesidir.

Gelenek ve Görenek: Kuşaklar boyu sürdürülen ve bir kuşaktan diğerine aktarılan yazılı olmayan kurallar ve alışkanlıklardır.

KÜLTÜR

Bir milletin tarih boyunca meydana getirdiği gelenek, görenek, örf ve âdetler gibi manevi değerler ile yemek, kıyafet, halk oyunları gibi maddi unsurların tamamına **kültür** denir. Milletlerin kültürü yani yaşam tarzı birbirinden farklı olabileceği gibi birbirine benzer yönleri de olabilir.

KÜLTÜREL FARKLILIK

Milletlerin oluşturduğu benzer kültürel öğelerin uygulandığında ülkeler arasında farklılıklar olur. Selamlaşma biçiminin Fransa'da ve Türkiye'de farklı olması gibi.

KÜLTÜREL SAYGI

Farklı kültürlerin varlığını, değerlerini, normlarını, inançlarını ve davranışlarını anlama ve kabul etme yeteneğidir. Bu, insanların kendi kültürlerinin yanı sıra kültürel etkileşim kurabilme ve bu etkileşimi anlayabilme becerisini ifade eder.

KÜLTÜREL UNSURLAR

Millî ve Dinî Bayramlar

Kıyafetler (Giyim-kuşam)

Yiyecek ve İçecekler

Müzik ve Kutlamalar

Mimari Eserler

Diller

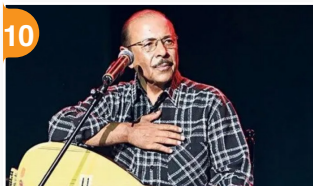
Gelenek ve Görenekler

Halk Oyunları

Selamlaşma ve İletişim

Sözlü ve Yazılı Eserler

El Sanatları

Tarih

Dünya üzerinde farklı kültürlere sahip yüzlerce toplum vardır. Her toplumun kendine özgü özellikleri vardır. Toplumumuzda sık kullanılan söz ve davranışlar başka toplumlarda bilinmiyor olabilir. Aynı zamanda yabancı toplumlardaki kültürel özelliklerin bizim toplumumuzda yeri olmayabilir. Bu farklılıklara karşı **kültürel farkındalık ve saygı** geliştirerek güçlü bağlar kurabiliriz. Toplumların en çok farklılaştıkları noktalar; kullandıkları diller, inandıkları dinler, mimari yapıları, giyim tarzları, yeme içme kültürleri, düğün gelenekleri, aile ilişkileri, müzik zevkleri, yaşam tarzları vb. özelliklerdir.

Dünya üzerindeki kültürler bazı öğeleriyle diğer kültürlerden farklı özellikler taşıdığı gibi bazı öğeleriyle benzer özellikler taşımaktadır. Şimdi bazı ülkeler üzerinden bu benzerlikler ve farklılıkları inceleyelim.

1. Kıyafetler

Japonya

Japonlar düğünlerde, yeni yıl kutlamalarında, mezuniyet törenlerinde ve bayramlarda **"kimono"** denilen geleneksel giysilerini giyerler. Kimono, vücudu saran ve belde **"obi"** denilen geniş bir kuşakla bağlanan dünyaca ünlü bir Japon giysisidir.

Almanya

Almanya'da erkeklerin uzun çorap, deri askılı şortu; kadınların kabarik kollu bluz ve işlemeli, uzun etekli elbiselerden oluşan geleneksel kıyafetleri vardır.

Türkiye

Şalvar, cepken, keten gömlek, bindallı gibi geleneksel Türk kıyafetlerimiz vardır. Bu kıyafetler kadınıyla erkeğiyle yüzyıllar boyunca Türk insanı tarafından giyilmiştir. Günümüzde ise daha çok özel günlerde giyilmekte veya etnografya müzelerinde sergilenmektedir.

Hindistan

Hintliler kıyafet olarak genellikle omuzlardan başlayıp ayaklara doğru sardıkları, **Hindistan sarisi** denilen dikişsiz kumaşları kullanırlar. Hintli erkeklerin kıyafetleri kadınların kıyafetlerine göre daha sadedir.

1. Fasikül

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

EK BİLGİ

Kültür, bölgeden bölgeye ülkeden ülkeye değişebilen bir unsurdur. Kültürel özellikleri değiştiren birçok unsur vardır. Bunlara coğrafya, inançlar ve yer şekilleri ekonomik faaliyetler örnek verilebilir.

DİKKAT!

Millî birlik ve beraberliğin sağlanması ve sürdürülmesinde kültürel değerlerimiz çok önemli bir yere sahiptir.

2. Yemekler

Rusya

Yemeğe davetli olduğunuzda, tabağınızda bir parça yemek bırakmak Rusya'da bir kibarlık göstergesi sayılıyor. Ayrıca, sofrada neşeli olmak ve tartışma yaratmamak da önemli sayılıyor. Lahana, turşu, soğan gibi ürünler içeren “vinegret salatası” meşhur Rus salatasıdır.

Çin

Çin'de yemek tabağındakilerin hepsini yemek ev sahibine hakaret sayılır. **Pekin ördeği** Çin'in millî yemeği olarak kabul edilmektedir. Çinliler yemeği çubuk yardımı ile yerler.

Türkiye

Türkiye'de misafirlige gittiğinizde tabağınızdaki yemeğin hepsini bitirmek ev sahibine duyulan saygının ve yemeğe verilen değer göstergesi olarak kabul edilir.

Karadeniz kıyılarında yemek kültürü balık çeşitlerine dayanır. Ilıman bir iklime sahip olan ve zeytin üretimi yapılan İzmir, Aydın ve Muğla gibi şehirlerimizde ise yemek kültürü zeytinyağlı sebze yemeklerine dayanır. Zeytinyağlı fasulye, enginar, börülce bunlardan bazılarıdır. Ankara, Konya, Kayseri gibi illerimizde gözleme, bazlama, yufka, mantı gibi ürünler çokça tüketilir. Hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı yerlerde ise et yemekleri ön plana çıkar. Şanlıurfa ve Mardin kebapları, büryan bunlardan bazılarıdır.

3. Selamlaşma

Hindistan

Hindistan'da selamlaşırken avuç içleri göğsün önünde birleştirilir. Baş öne doğru eğilir. Bu selamlaşmaya “**namaste**” adı verilir. Bu selamlaşmanın anlamı “İçimdeki ilahi ışık, senin içindeki ışığı selamlıyor.” şeklindedir.

Yeni Zelanda

Yeni Zelandalılar burun ve alınlarını birbirine değdirerek selamlaşır. Bu selamlaşma türüne “**hongî**” adı verilir. Bu selamlaşmayı “hayatın nefesini paylaşmak” olarak değerlendirirler. Bu tür selamlama saygıyı temsil eder.

Türkiye

Türkiye'nin coğrafi ve kültürel çeşitliliği, insanları selamlama biçimlerine de yansır. Her bölgenin kendine has gelenekleri ve alışkanlıkları, selamlaşma ritüellerini de zenginleştirir. Örneğin, Karadeniz Bölgesi'nde sıcakkanlılık ve samimiyet ön planda olduğu için, insanlar birbirlerine sarılarak veya omuzlarına dokunarak selam verirler. Ege Bölgesi'nde ise daha rahat ve neşeli bir yaklaşım sergilenir. Doğu Anadolu'da ise geleneksel değerlere bağlılık daha yüksek olduğu için, yaşlılara saygı göstermek amacıyla el öpme âdeti yaygındır.

1. Fasikül

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

4. Eğlence-Halk Oyunları

Norveç

“Hallingdans” Norveç halkının gücünü, enerjisini sembolize eder. Genellikle erkekler tarafından yapılan dansın akışında enerjik, hızlı ve akrobatik hareketler vardır. İki veya daha fazla erkek zorlu hareketleri sergilemekte âdeta yarışır.

Brezilya

Brezilyalıları oldukça hareketli olan “samba” dansı yaparlar. Brezilya’da her şubat ayında yapılan karnavalda ülkenin en iyi dansçıları, en görkemli kıyafetlerine bürünerek muhteşem bir gösteri sergiliyorlar.

Türkiye

Düğün, nişan, asker uğurlama, sünnet törenleri ve bayramlar halk oyunlarımızın sergilendiği başlıca yerlerdendir.

- **Zeybek**, Ege Bölgesi’nin halk oyunudur.
- Elâzığ yöresinde **çayda çıra** oynanır.
- Karadeniz Bölgesi’nde oynanan **horon**, bir kişi ile ya da toplu olarak kemençe eşliğinde oynanan bir oyundur.
- Gaziantep, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Diyarbakır gibi şehirlerimizde oynanan yöresel oyuna **halay** adı verilir.

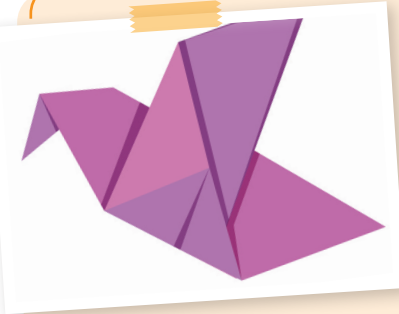

5. El Sanatları

Türkiye

Halı dokuma yıllarca Anadolu kadınının yaptığı el emeği göz nuru bir el sanatıdır. Motif modelleri üzerindeki desenler maharetli eller ile halı üzerine dokunur.

Japonya

Japon kültürünün önemli unsurlarından biri "**origami**"dir Origami, kare şeklinde renkli kâğıt parçasını katlayarak gemi, kuş gibi şekiller oluşturma sanatıdır.

6. Kutlamalar

Türkiye

Dinî bayramlarımız olan Ramazan ve Kurban bayramlarında aileler, akrabalar, komşular bir araya gelir. Millî bayramlarımız arasında, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü, 30 Ağustos Zafer Bayramı ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı yer alır. Bunların dışında 21 Mart tarihinde kutlanan Nevruz Bayramı ve 6 Mayıs tarihinde kutlanan Hıdırellez Bayramı gibi mevsimlik bayramlarımız da bulunmaktadır.

Japonya

Japonların yılın çeşitli zamanlarında kutladıkları bayramları ve festivalleri vardır. Bu kutlamaların en tanınmış "sakura" denilen Japon kiraz ağaçlarının çiçek açtığı mart-nisan aylarında düzenlenen çiçek seyretme festivalidir.

ETKİNLİK - 1

Verilen genel ağ haberine göre aşağıdaki yorumlardan doğru olanlar için “D”yi, yanlış olanlar için “Y”yi işaretleyiniz.

Yabancı Turistlerin Gözüyle Türkiye

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının Genel Ağ sitesinden derlenen bilgiye göre, Almanlara göre Türkiye; kumsalları, yüksek servis kalitesi ve misafirperverliğiyle tatil ülkesi olarak olumlu imaja sahip. Almanya’da, Türkiye için “ucuz bir tatil ülkesi” algısı da bulunuyor. İngilizler, Türkiye’den “sıcak iklim, tarihî ve kültürel değerler, fiyatların uygun olması, doğal güzellikler, Türk halkının dostça karşılaması, ailelere uygunluk ve konaklama tesisleri” bakımından memnun kalıyor. “Tatil” denilince Rusların aklına ilk Türkiye gelirken, Danimarka vatandaşlarının yaklaşık yüzde 40’ı Türkiye hakkında bilgiye sahip olmadığını belirtiyor. Türkiye’yi ziyaret eden Hollandalılar “lüks, güvenli ve hoşgörülü bir ülke” olarak tanımlıyor, ziyaret etmeyenler bunun tersini düşünüyor. Türkiye’ye seyahat edenlerle yapılan araştırma sonuçlarına göre Türkiye, servis kalitesi ve çocuklara gösterilen sevgi bakımından da birinci sırada yer alıyor.

(Genel Ağ Haberi)

Yorumlar

D

Y

1 Ülkeler arası etkileşim kültürel saygı ortamına katkı sağlamaktadır.

☐☐

2 Türkiye’yi ziyaret eden yabancı turistler uyum sorunu yaşamaktadır.

☐☐

3 Kültürler arası etkileşim ön yargıların azalmasına yardımcı olur.

☐☐

4 Dünyadaki tüm toplumlar birbirlerinin kültürleri hakkında fikir sahibidir.

☐☐

5 Almanlar ile Türkler benzer kültürel özelliklere sahiptir.

☐☐

6 Turizm faaliyetleri ülkeler arası etkileşimi artırmaktadır.

☐☐

7 Türkiye’yi ziyaret edenler ile etmeyenler farklı düşüncelere sahiptir.

☐☐

7. Oyunlar

Oyun, her çocuğun hatta her yetişkinin hayatında var olmuştur. Oyunlar; her bireyin eğlenebileceği, zaman geçirebileceği ve enerjilerini atabileceği, yaşamın içinden olan çok doğal bir eylemdir.

Türkiye ve dünya genelinde oynanan geleneksel oyunlar:

	Üçtaş: Türkmenistan, Hindistan.	
	Beştaş: Endonezya, Kırgızistan, Kore, Yunanistan.	
	Dokuztaş / çanak / yedikule: Hindistan, Suriye.	
	İstöp: İtalya, Romanya, Kolombiya.	
	Körebe: Nijerya, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Almanya, Fransa, İngiltere.	

Aşağıda KKTC ile ülkemiz arasındaki kültürel özelliklerin benzerliğine ilişkin bazı örnekler verilmiştir.

TÜRKİYE

Türk mutfağı, çeşitli lezzetleriyle tanınır. Kebaplar, döner, pilav, börekler, çorba ve tatlılar Türk mutfağının öne çıkan örnekleridir. Türk müziği, geleneksel enstrümanlar ve melodileriyle zengindir. Bağlama, cümbüş, ney gibi enstrümanlar Türk müziğinin temel öğeleridir. Geleneksel Türk misafirperverliği, ziyaretçileri ağırlamak ve onlara en iyi şekilde hizmet etmek adına önemli bir yer tutar. Kilim, halı, çini, seramik, cam işçiliği ve minyatür gibi el sanatları Türk kültürünün önemli bir parçasıdır. Bu sanatlar genellikle nesilden nesile aktarılır. Türk halkları, geleneksel danslar ve gösterilerle tanınır. Zeybek, horon, halay ve semah gibi danslar bu kültüre aittir.

KKTC

Şeftali kebabı, pirohu, turunc macunu, hellim gibi geleneksel lezzetleri bulunur. Keten kumaştan yapılan lefkara nakışı geleneksel el sanatıdır. KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması ve enginar dolması Türk yemekleriyle ortaktır. Keten kumaştan yapılan lefkara nakışı geleneksel el sanatıdır. Gömlek üstüne giydikleri işlemeli cepken geleneksel kıyafetleri arasındadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti zeybeği de Anadolu zeybeği gibi tek başına veya daha fazla oyuncuyla daire şeklinde oynanabilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türklerinin geçmişinde ve Anadolu'da yaygın olan zembil; hasırdan örülmüş, kulplu torba ve sepetlere denir. Ahşap baskı, ebru ve el dokuması kilimler Türk kültürüyle benzer özellikler gösteren diğer geleneksel el sanatlarındandır.

1. Fasikül

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Farklı ülkelerin diğer kültürel özelliklerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

- Rusya'da kadınların giydiği uzun ve askılı elbiseye **sarafan** denir.
- Türkmenistan'da erkekler, koyun postundan yapılan başlık olan **telpek** takarlar.
- Bulgaristan'da Surva Festivali'nde erkekler ve kadınlar hayvan kürklerinden yapılmış, **kukeri** adı verilen çeşitli kostümler giyerler.
- Etiyopya'da ev sahibi, misafire kendi eliyle yemek yedirir.
- Gürcistan'da düğünlerde bir tür çeyiz olan **maşhobili** hazırlanır.
- Bulgaristan'da kadınlar ve erkekler mart ayında beyaz ve kırmızı iplerden yapılan bir bileklik olan **marteniçka** (martenitsa) takarlar.
- Macaristan'da dana eti ve soğanla yapılan bir çeşit çorba olan **gulaş** dünyaca ünlüdür.
- Japonlar evlerine gelen misafirleri, eğilerek yapılan dünyaca ünlü Japon selamı "**ojigi**" ile karşılarlar.
- İtalya'da her yıl şubat ayında gerçekleştirilen Venedik Karnavalı'nda, ilginç maske ve etkileyici kostümler giyilerek gösteriler yapılır.
- İskoçya'da erkekler "**kilt**" denilen etekli bir kıyafet giyerler.
- Türkmenistan'da her mayıs ayının son pazar günü **Halı Bayramı** kutlanır.
- İspanyollar öğle saatlerinde bir iki saatlik "**siesta**" adını verdikleri uyku molası verirler.
- Fransa'da bir restoranda kalan yemeğin paketlenmesini istemek yemeğin beğenilmediği şeklinde algılanıyor.
- Macaristan'da en çok rastlanan erkek isimlerinden biri sultan anlamına gelen "**zoltan**"dır.
- Japon yemeklerinden olan **suşi** ince şerit hâlindeki balıkların pirinç ile rulo yapılarak kurutulmuş yosuna sarılmasıyla hazırlanır.
- Çin'in Tibet bölgesinde karşılıklı olarak dil çıkarmak oldukça kibar bir selamlaşmadır.

ETKİNLİK - 2

Aşağıda farklı ülkelerin bir araya gelerek kültürel zenginliğin oluşmasına katkı sağladıkları bazı etkinliklerin görselleri verilmiştir.

Milletlerin bir arada uyum içinde yaşamasına katkı sağlayan bu etkinliklerin isimleri altlarındaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

1

Millî Bayramlar

2

3

4

5

6

Aşağıda verilen kültürel özelliklerin ait olduğu kavramı, alttaki kelimelerden seçerek örnekteki gibi karşılıklarına yazınız.

Gulaş

Telpek

Lefkara

Siesta

Marteniçka

Döner

Cepken

Sari

Ojigi

Vinegrat

Kukeri

Kilt

Origami

Sarafan

Samba

KÜLTÜREL ÖZELLİK

KAVRAM

1. Türkmenistan'da erkeklerin taktıkları koyun postundan yapılan bir başlıktır.
2. KKTC'de keten kumaştan yapılan geleneksel nakışdır.
3. İspanyolların öğleden sonra verdikleri kısa uyku molasıdır.
4. Bulgarların Surva Festivali'nde hayvan figürlerinden yaptıkları çeşitli kostümlerdir.
5. İskoçya'da erkeklerin giydiği geleneksel etekli kıyafettir.
6. Hintlilerin kıyafet olarak genellikle omuzlardan başlayıp ayaklara doğru sardıkları, dikişsiz kumaşlardır.
7. Bulgaristan'da takılan beyaz ve kırmızı iplerden oluşan bilekliktir.
8. Dünyanın birçok yerine yayılan Japon kağıt katlama sanatıdır.
9. Rusya'da kadınların giydiği uzun ve askılı elbisedir.
10. Macarların dana eti ve soğanla yaptıkları dünyaca ünlü çorbasıdır.
11. Türkiye'de gömlek üzerine giyilen üzeri işlemeli kıyafettir.
12. Rusların lahana, turşu, soğan gibi ürünler ile yaptıkları salata türüdür.
13. Brezilyalıların görkemli kıyafetlere bürünerek yaptıkları geleneksel danslarıdır.
14. Türklerin iç yağı ve yöresel baharatlarla terbiye ettikleri et parçalarını bir şişe geçirerek odun ateşiyle pişirdikleri kebab çeşididir.
15. Japonların eve gelen misafirlere karşı yaptıkları dünyaca ünlü selamla şeklidir.

Süreç İzleme Testi - 3

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

1. Esmâ öğretmen öğrencilerinden seçtikleri bir ülkenin kültürel özellikleriyle ilgili bir araştırma ödevi hazırlamalarını istemiştir. Aşağıda Arda'nın araştırma yaptığı ülkenin kültürel özellikleri verilmiştir.

- En popüler halk dansları flamenkodur.
- Boğa güreşleri ile ünlüdürler.
- Öğle yemeğinden sonra iki saatlik "siesta" adını verdikleri uyku saatleri vardır.

Buna göre Arda'nın araştırma yapmak için seçtiği ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İtalya B) İspanya
C) Japonya D) Hindistan

2. I.

II.

III.

IV.

Numaralanmış görsellerde verilen kıyafetlerden hangisi Japon kültürüne ait değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

3. Aşağıdaki görsellerden hangisi Türk kültürünü yansıtan geleneksel kıyafetler arasında yer almaz?

A)

B)

C)

D)

4. Aşağıda bazı oyunlar ve bu oyunların oynandığı ülkeler verilmiştir.

Oyun	Oynanan Ülke
Üçtaş	Türkiye, Türkmenistan, Hindistan
Dokuztaş	Hindistan, Suriye, Türkiye
Körebe	İtalya, Türkmenistan, Türkiye

Bu tablodaki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye oyun kültüründe birçok devletten etkilenmiştir.
B) Oyunların ismi aynı olsa da oynanış şekilleri farklıdır.
C) Ülkeler oyun kültüründe etkileşime girmiştir.
D) Her ülkenin kendine özgü oyun kültürü vardır.

5. Mehmet, farklı milletlerin kutladıkları bayramlarla ilgili görsellerin yer aldığı bir poster hazırlamıştır. Posterdeki görsellerden bazıları aşağıda verilmiştir.

Mehmet'in posterinde yer alan bu görseller aşağıdaki bayramlardan hangisine aittir?

- A) Cadılar Bayramı
- B) Ramazan Bayramı
- C) Paskalya Bayramı
- D) Noel Bayramı

6. Kocaeli'ye bağlı Hereke'de dokunan halılarımızın ünü yurt dışına yayılmıştır. Halılarımız, Fransa'dan Amerika'ya önemli yapıları süslemektedir. Hereke halısını diğer halılardan ayıran en önemli özellik ipek olmasıdır. Dokunması büyük bir sabır ve özveri gerektirir. Boyutuna göre değişmekle birlikte dokunması bazen yıllar sürmektedir.

Bu ifadelerde aşağıdaki kültürel unsurlarımızın hangisinden söz edilmiştir?

- A) Yöresel yemekler
- B) Halk oyunları
- C) El sanatları
- D) Mimari eserler

7. (I) Ülkemizde "Yavru Vatan" olarak adlandırılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti 15 Kasım 1983'te kurulmuştur. (II) Başkenti Lefkoşa olan KKTC'de 200 binin üzerinde Türk yaşamaktadır. (III) KKTC mutfağında bulunan tarhana çorbası, humus, ızgara hellim peyniri, kabak çiçeği dolması ve enginar dolması Türk yemekleriyle ortaktır. (IV) Türkiye'nin KKTC'ye ihracatında ilk sırayı petrol ürünleri almaktadır.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kültürel özelliği hakkında bilgi verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

8. Aşağıda Türkmenistan kültürünü yansıtan kıyafet ve yemek görselleri verilmiştir.

Görseldeki kıyafet ve yemek aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Telpek - Plov
- B) Kukeri - Marteniçka
- C) Lefkara - Çullama
- D) Sarafan - Hellim böreği

Süreç İzleme Testi - 4

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

1. Zeynep öğretmen öğrencilerine aşağıdaki soruyu sormuştur:

Ülkemizin ev sahipliği yaptığı 23 Nisan şenliklerine farklı ülkelerden çocuklar katılmaktadır. Farklı ülkelerin çocuklarına ev sahibi olarak nasıl davranırsınız?

Öğrencilerin cevapları şu şekildedir:

Aytaç

Onları evimizde misafir etmekten mutluluk duyarım.

Şeyda

Onlara ülkemizden bahsederim, onların ülkeleriyle ilgili merak ettiklerimi sorarım.

Pelin

Yaşadığım yerdeki tarihî ve doğal güzellikleri gezdiririm.

Buna göre ev sahibi öğrencilerin;

- I. farklı kültürden kişilere hoşgörü ile yaklaşma,
- II. kendi kültürlerini temsil etme,
- III. kendi kültürünü üstün gösterme

durumlarından hangileri doğrultusunda hareket ettiği söylenebilir?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) II ve III	D) I, II ve III

2.

GAZETE HABERİ

Fİ YAYINLARI

Bir okulda 5. sınıf öğrencileri tarafından “Food Festival” adı altında bir etkinlik düzenlendi. Öğrenciler tarafından Amerika, İngiltere, Fransa, Fas, Çin ve İtalya devletlerinin geleneksel kostümleri, yemekleri, tarihî ve turistik yerleri tanıtıldı. Festivalde öğrenciler üzerlerinde tanıttıkları ülkelerin kostümleriyle yemek satışı ve servis yaptılar.

Bu etkinlik ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Kültürel değişime katkı sağlama
- B) Farklı kültürlerle yönelik bakış açıları kazanma
- C) Uyum içinde birlikte yaşama davranışı gösterme
- D) Ülkelerin benzer ve farklı yönlerini tanıma

3. “... Fansa ailesi, Suriye’deki iç çatışmalardan Türkiye’ye sığındı. Bir iftarda arkadaşları Arıkan ailesi ile bir araya geldiler. Arıkan ailesine Türkiye’de “acuka” olarak bilinen geleneksel yemekleri “muhammarayı” ikram ettiler. Türklerle bir arada yaşadıkları için mutlu olduklarını ifade eden Fansa ailesi “Türlere yemeklerimizi tanıtmaktan mutluluk duyuyoruz.” dedi.

(Genel ağdan alınmıştır.)

Verilen genel ağ haberi farklı kültürlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturmaz?

- A) Birlikte yaşayabildiklerine
- B) Birbirlerine saygı duyduklarına
- C) Kültürel farklılıkların ortadan kalktığına
- D) Birbirlerini etkilediklerine

4. Kuzey Kıbrıs Türkleri; bel etrafına sarılan, ipek kumaştan veya koyun yününden yapılan ve kök boyalarla boyanmış kuşak takarlar. Bu kuşağa halk dilinde tarabulus kuşağı denmektedir. Sebebi ise kuşakların o zamanlar Osmanlı hâkimiyetinde olan Trablusgarp'ta dokunup Kıbrıs'a gelmesidir. Anadolu'daki bazı köylerde ve folklor kıyafetlerinde bu kuşağa rastlamak mümkündür.

Bu bilgiye göre Tarabulus kuşağı ile ilgili,

- I. KKTC ile Türkiye'nin ortak kültürel değerleri arasındadır.
- II. İlk olarak Kıbrıs Türkleri tarafından kullanılmıştır.
- III. Osmanlı Dönemi'ne dayanan bir geçmişidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız II
C) I ve III	D) II ve III

5. Türk kültüründe bireylerin birbiriyle selamlaşması; el sıkışma, sarılma, başı hafifçe öne eğme, el öpme vb. şekillerde yapılmaktadır. Japonya'da insanlar başlarını hafifçe öne eğerek selamlaşmaktadır. Filipinliler, kendinden büyük kişilerin elini alnına koyarak selamlamaktadırlar. Fransa'da insanlar, selamlaşmak için birbirlerini yanaktan öpmektedir.

Verilen bilgiye göre selamlaşma geleneğinin ülkeler arası;

- I. benzer yönlerinin olduğu,
- II. farklı yönlerinin olduğu,
- III. her karşılaşmada yapıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I	B) I ve II
C) II ve III	D) I, II ve III

6. Tıp eğitimi almak için geldiği Türkiye'de 22 yıldır yaşayan Fas asıllı Abdülatif Faslı, evlenip yeni bir hayat kurduğu Anadolu topraklarını kendisine yakın hissettiği için seçtiğini ve bundan pişmanlık duymadığını belirtti. Faslı, eşi ile evlenme hikâyesini şu sözlerle anlattı: "Bir köyden başka bir köye bile kız vermeyen bir insanın yurt dışına kız vermek istememesi de doğal bir şey. Haklılar. 'Ta nereye götüreceksin kızımı?' diyorlar. Haklı mı haklı. Anne olarak haklı, zorlandım mı zorlandım. Yani hanımı alana kadar canım çıktı ama sonunda oldu yani." Faslı, sadece Erzurum'un değil Türkiye'nin de damadı olduğunu belirterek "Nerelisin denince 'Dadaşım' diyorum." şeklinde konuştu.

Bu metne göre Abdülatif Faslı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kendi kültürünü en iyi şekilde temsil ettiği
- B) Kendini bir Türk insanı gibi hissettiği
- C) Türk gelenek ve göreneklerine saygı gösterdiği
- D) Türkiye'de bulunmaktan mutluluk duyduğu

7. "Her milletin kendine özgü gelenekleri, âdetleri, kendine göre millî özellikleri vardır. Hiçbir millet, aynen diğer bir milletin taklitçisi olmamalıdır. Çünkü böyle bir millet, ne taklit ettiği milletin aynı olabilir, ne kendi milliyeti içinde kalabilir. Bunun neticesi şüphesiz ki acıdır."

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal Atatürk bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamamıştır?

- A) Milletlerin kendi kimliğinden çıkmaması gerektiğini
- B) Taklitçiliğin millî kültür öğelerinin yaşatılmasını engellediğini
- C) Kültürel çeşitliliğin millî kültürün yok olmasına sebep olduğunu
- D) Millî kültür öğelerinin milletlerin parçası olduğunu

1. Aşağıda verilen kültürel özelliklerin hangi ülkeye ait olduğunu işaretleyiniz.

a İnsanların birbirine boya atarak baharın gelişini kutladığı Holi Festivali ülkede eğlenceli anlara sahne olur.

Hindistan ☐

İran ☐

b Başlıca müzik aletleri kaval, zurna ve yaylı bir çalgı olan gadulgadır.

Sırbistan ☐

Bulgaristan ☐

c Geleneksel savunma sporlarından olan judo hem kız hem de erkekler tarafından sevilerek yapılır.

Japonya ☐

Rusya ☐

d Tolstoy, Dostoyevski ve Çehov gibi edebiyat alanında dünyaca ünlü yazarlar yetiştirmişlerdir.

Rusya ☐

İspanya ☐

2. Aşağıda farklı kültürlere ait görseller verilmiştir.

Verilen görsellerin hangi kültürel unsura ait olduğunu ilgili boşluğa örnekteki gibi yazınız.

Yemekler

3. **Figen:** “Bu haftaki görsel sanatlar dersinde ‘ebru’ yaptık.”

Kerem: “Hafta sonu bir at çiftliğinde binicilik eğitimi aldım.”

Onur: “Sinema çıkışı arkadaşlarla hamburger yedik.”

Ahmet: “Akşamki kır düğününde bir güzel horon teptik.”

Bireylerden hangisinin faaliyetlerinde Türk kültürünü yansıtmayan bir unsur vardır?

- A) Onur B) Figen
C) Ahmet D) Kerem

4. Japonya’da yemek yerken ağız şapırdatmak karşı tarafa yemeği ne kadar beğendiğinizi göstermek için bir yöntemdir. Türkiye’de aynı davranış görgüsüzlük olarak kabul edilir.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Japonya’da yemek yeme kültürü gelişmiştir.
B) Türkler ile Japonlar farklı yemek kültürüne sahiptir.
C) Japonlar ile Türklerin birbirine uyum sağlaması zordur.
D) Türkler Japonların yemek kültürüne karşı ön yargılıdır.

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ortak kültürel özelliklerinden biri değildir?

- A) Resmî dilleri Türkçedir.
B) Darbuka ve zurna önemli müzik aletlerindendir.
C) Keten kumaştan yapılan lefkara nakışları vardır.
D) Zengin bir Akdeniz mutfağına sahiptirler.

6. Ayça öğretmen sınıfı gruplara ayırarak her bir grubun seçeceği bir ülkenin kültürüne ait bilgiler vermelerini istemiştir. Bulgaristan’ı seçen Yıldız Grubu aşağıdaki bilgileri vermiştir.

Eda: Surva Festivali’nde hayvan kürklerinden yapılmış “kukeri” adı verilen kostümler giyerler.

Didem: Başlıca müzik aletleri kaval, zurna ve gadulkadır.

Leyla: “Horo” adını verdikleri geleneksel halk dansları vardır.

Kadir: Çoşkuyla kutladıkları Maslenitsa Bayramları vardır.

Buna göre grubun hangi üyesi yanlış bilgi vermiştir?

- A) Eda B) Didem
C) Leyla D) Kadir

7. I. Origami – Japonya
II. Ebru – Türkiye
III. Lefkara nakışı – Rusya
IV. Marteniçka – Bulgaristan

Numaralanmış ülke-el sanatı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

1. Fasikül

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Öğrenme Çıktısı

5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

Kavram Öğreniyorum

Yardımlaşma: Kişilerin ya da grupların birbirleri ile olan ilişkilerinde, ortak duygu, düşünce ve menfaatlerde, birbirleri ile karşılıklı olarak gelişen bağlılık duygusudur.

Dayanışma: Kişilerin, grupların veya kurumların birbirleri ile olan ilişkilerinde, ortak değerler etrafında birleşerek, iş birliği, ortak tavır ve toplu hareket etmeye bağlı olarak gelişen bağlılık duygusudur.

Düşünelim - Tartışalım

Ali, her sabah uyandığında evlerinin balkonuna güvercinler için ekmek kırıntıları bırakıyor. Artık güvercinler her sabah balkona gelmeye başladı. Bu durum Ali'de büyük bir hayvan sevgisi oluşturdu.

Sizin de Ali gibi sergilediğiniz bir sosyal sorumluluk davranışı var mı? Varsa arkadaşlarınızla paylaşın. Eğer yoksa karşınıza çıkan ilk fırsatta yapmaya ne dersiniz?

Türk toplumu tarih boyunca yardımlaşma ve dayanışmaya önem veren bir millet olmuştur. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de toplumumuz zor günlerde el ele vererek dayanışma içinde hareket ederek yaralarımızı sarmayı bilen bir toplum olduk. Sevinçli ve mutlu günlerimizde ise sevinçlerimizi paylaşarak çoğalttık. Aşağıda Türk toplumundaki bazı dayanışma ve yardımlaşma örnekleri verilmiştir.

Tekalif-i Millîye Emirleri

Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal tarafından ordunun ihtiyaçlarının karşılanması için yayımlanan emirlerdir. Bu emirlerin bir tanesinde Mustafa Kemal halktan şunları istiyordu: "Askerlerin giyinme ihtiyacının karşılanması için her ev birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayacaktır." Bu istek karşısında Türk halkı elindeki tüm imkânları ordusu için seferber ederek büyük bir fedakârlık örneği sergilemiştir.

Sadaka Taşları

"Bir elin verdiği diğer el görmeyecek." sözünün canlanmış hâlidir sadaka taşları. Osmanlı Devleti'nde insan merkezli mahalle anlayışının en güzel yansımalarından olan sadaka taşlarından Edirne'de de bir adet bulunmaktadır. Genellikle cami etrafında bulunan ve üzerinde para koyabilecek bir oyuğu bulunan sadaka taşlarında mesai akşam karanlığında başlardı. İhtiyaç sahiplerine yardım etmek isteyenler bu taşın içine para bırakırdı. Böylece ihtiyaç sahibi kişiler gecenin geç saatlerini bekler, kimseye görünmeden ihtiyacı kadar olan parayı bu taşın içinden alırdı. Böylece bu kişiler incinmemiş olur ve yapılan hayır amacına ulaşırdı.

Düşünelim - Tartışalım

Sadaka taşı geleneğinde ihtiyaç sahibi kişilerin incinmemesini sağlayan nezaket kuralı nedir?

EK BİLGİ

Çevremizdeki insanlarla dayanışma içerisinde olduğumuzda aynı zamanda yardımlaşmış da oluruz. Çünkü dayanışma yardımlaşmayı da kapsayan bir değerdir.

DİKKAT!

İnsanların yardımlaşma ve dayanışma içinde olması birbirlerine empati ile yaklaşımlarına katkı sağlar.

Askıda Ekmek

Sofraların vazgeçilmezi olan ekmek Osmanlı Devleti'nde ihtiyaç sahibi vatandaşların evlerine askıda ekmek geleneği ile giriyordu. Bir fırından ekmek alan kimse iki ekmek parası verip bir ekmek alırdı. Diğer ekmeği ise bir ihtiyaç sahibi ulaştırsın diye askıya koydururdu. İhtiyaç sahibi kişiler de fırına uğradığında ekmek alacak parası yoksa askıdaki ekmeklerden ihtiyacı kadar olanını alır, ihtiyacından fazlasını aklına bile getirmeden giderdi. Çeşitli ırk, dil ve dinden olan vatandaşların arasında herkesin olduğu gibi yardıma muhtaç insanların da gururu önemseniyor ve yapılan yardımların kimseyi incitmemesine özen gösteriliyordu.

Düşünelim - Tartışalım

Daha önce yardıma muhtaçken şimdi durumu düzelen kişilerin, geçmişte yaşadıkları zorlukları unutmamaları, insanlar arasında hangi duyguların gelişmesine katkı sağlar?

İmece

Genellikle kırsal yerleşim yerlerinde üstesinden tek başına gelinemeyen işlerin bir araya gelinerek el birliği ile işlerin sırayla bitirilmesidir. Örneğin, Karadeniz yöresinde yaz sezonunda fındık hasadı için insanlar birbirine yardım ederek işin süresinden birlikte gelmeye çalışır.

1. Fasikül

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Yardımlaşma ve Dayanışmaya yönelik sosyal sorumluluk projelerindeki grupların görevleri

Yönetici Grubu	Projenin başından sonuna kadar süreci yönetir, Diğer gruplarla iletişimin sağlanmasından sorumludur. Projenin başarıyla tamamlanması için tüm sorumlulukları yerine getirir. Diğer görevlilerin kendi çalışma alanlarıyla ilgili hazırlık yapmalarını sağlar.
İhtiyaç Saptayıcı Grubu	Yürütülecek kampanyada ne tür ihtiyaçların olduğunu tespit edip bu doğrultuda bir ihtiyaç listesi hazırlar. Hazırladığı listeyi kaynak belirleyiciye iletir.
Kaynak Belirleyici Grubu	İhtiyaç listesindeki malzemeleri temin etmeye yönelik faaliyetler planlar. En doğru kaynağı belirlemek adına kampanyanın diğer temsilcileri ile görüş alışverişi yapar.
Kampanya Sorumlusu Grubu	Kampanyaya katılımı artırmak ve destek toplamak amacıyla sosyal çevredeki insanları bilgilendirir. Kampanyanın yapılacağı yerin düzenin sağlanmasından sorumludur. Kampanya ile ilgili davetiyeleri hazırlar ve dağıtır.
Faaliyet Yürütücü Grubu	Kampanyanın uygulanması için gerekli olan izinleri alır. Diğer grup üyelerinin etkinlik boyunca görev dağılımını belirler ve bu görevlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder. Yönetici grubunun isteği üzerine bu grupla iş birliği içinde projenin güçlü ve zayıf yönlerini belirler.

Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Bireysel ve Toplumsal Yararları

- 1 Toplumda yardımsever bireyler yetişir.
- 2 Toplumda aitlik ve birliklik duygusu gelişir.
- 3 Kardeşlik ve dostluk duyguları gelişir.
- 4 Sosyal bağları güçlendirir.
- 5 İnsanlara yalnız olmadıklarını hissettirir.
- 6 Toplumsal barış ve huzurun artmasını sağlar.

Yardımlaşma ve Dayanışmanın Katkı Sağladığı Değerlerimize Örnekler

Empati

Merhamet

Hoşgörü

Saygı

Sevgi

Nezaket

Dayanışma

Güleryüz

Dostluk

Fedakârlık

Yardımlaşma maddi ve manevi olmak üzere iki şekilde yapılır

Maddi Yardımlaşma

- Para yardımı
- Gıda yardımı,
- Kırtasiye yardımı
- Giyim yardımı vb.

Manevi Yardımlaşma

- Sevgi gösterme
- Yalnız olmadığını hissettirme
- Hasta birini ziyaret etme
- Bir arkadaşın derdini dinleme

Toplumsal birlikteliğimize katkı sağlayan diğer yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerimize şu örnekler verilebilir:

1

Okulumuz başka bir ilde ihtiyaç sahibi olan bir okulu kardeş okul olarak seçti. Kardeş okulumuza okulumuzun öncülüğünde kırtasiye, kitap ve gıda yardımı yaptık.

2

Kızılay'ın kan bağışi kampanyalarında bağış yapmayı desteklemek için broşür dağıtıyorum.

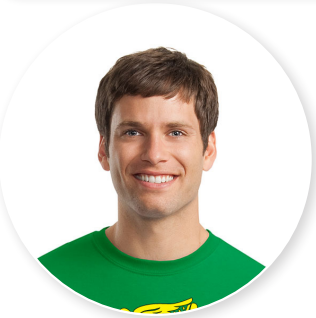
3

Sınıf öğretmenimizin öncülüğünde "Oyuncaksız Çocuk Kalmasın" projesi başlattık. Projedeki görevim gereği çocukların oyuncak ihtiyaçlarını belirliyorum.

4

Komşumuzun düğün merasimine ailece katıldık. Çiftlere hediyemizi takarak iyi dileklerde bulunduk.

5

Mahalle sakinleri, benim ve arkadaşlarımla asker uğurlaması için bir şenlik düzenledi. Bu vesile ile bize hem maddi hem de manevi desteklerini sundular.

Geçtiğimiz Ramazan Bayramı'nda sınıf arkadaşlarımızla huzurevi ziyareti yaptık. Yaşlılarımızın bayramlarını kutlayıp hâl ve hatırlarını sorduk. Kendilerini yalnız hissetmemeleri ve güzel vakit geçirmeleri için onlara bazı sürprizler hazırladık. Güzel vakit geçirmeleri için yalnız hissetmemeleri için onlara bazı sürprizler yaptık.

1. Fasikül

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Ülkemizde toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine yönelik çalışmalar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülmektedir. Bu kuruluşlardan bazıları şunlardır:

> Mehmetçik Vakfı

Ülkemizin ve milletimizin güvenliği için canlarını hiçe sayarak görev yapan erbaş ve erlerimizden şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlamak amacıyla 17 Mayıs 1982 tarihinde kurulmuştur.

> Türk Kızılay

Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etmek amacıyla, 1868 yılında Hilal-i Ahmer adıyla kurulmuştur. Kuruluşa "Kızılay" adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir. Afetlerde ve olağan dönemlerde korumasız ve ihtiyaç sahiplerine yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek ve kan ihtiyacını karşılamak amacıyla hizmet vermektedir.

> Darülaceze Başkanlığı

1895 yılında Sultan II. Abdülhamit tarafından kurulmuştur. Darülaceze din, dil, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin muhtaç insanlara hizmet veren bir hayır kurumudur. Darülacezede barınan sakinlerin tüm giyinme, barınma, gıda, sağlık ve bakım ihtiyaçları kurum tarafından karşılanmaktadır.

EK BİLGİ

İnsan, nasıl tek başına yaşayamazsa, ihtiyaçlarını da tek başına karşılayamaz. Bu nedenle bireylerin yardımlaşma ve dayanışma içinde olmaları, ihtiyaçların giderilmesi açısından büyük önem taşır.

Yardımlaşma ve Dayanışma Duygusu İle İlgili Atasözlerimiz

İYİ HİSSETMEYE VE HİSSETTİRMEYE VAR MISIN?

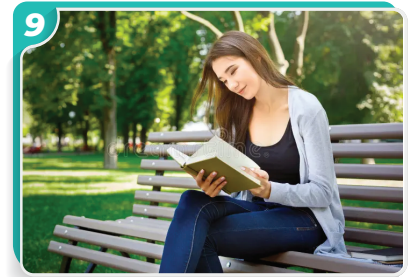
Karşına çıkan ilk fırsatta bir yardımlaşma faaliyetine katılmaya ne dersin? Katıldığın faaliyetin detaylarını günlüğüne yazmayı unutma.

Asrın felaketi olarak adlandırılan Kahramanmaraş merkezli depremde etkilenen illerde yaşayan bir akranınla iletişime geçip karşılıklı duygularınızı paylaşacağınız bir mektup yazma etkinliğine ne dersin?

ETKİNLİK - 1

Verilen görsellerden yardımlaşma ve dayanışma ile ilgili olanların numaralarını alttaki kutuya yazınız.

Yardımlaşma ve dayanışma ile ilgili olanlar:

Aşağıda Cumhuriyet Ortaokulu öğrencilerinin hazırladıkları “Okuyan Bir Gelecek” adlı sosyal sorumluluk projesi hakkında bilgiler vermişlerdir.

Öğrencilerin verdikleri bilgilere göre temsilcisi oldukları grupları işaretleyiniz.

ÖĞRENCİLERİN AÇIKLAMALARI	TEMSİLCİSİ OLDUKLARI GRUPLAR				
	İhtiyaç saptama grubu	Yönetici grubu	Kaynak belirleyici grubu	Kampanya sorumlusu grubu	Faaliyet yürütücüsü grubu
a. Projemiz kapsamında köy okulu öğrencilerinin resimli hikâye kitapları, bilim çocuk dergileri, resim defterleri, oyun hamuru ve çeşitli eğitsel malzemelerden oluşan setlere ihtiyaçları olduğunu belirledik.					
b. Mahalledeki diğer arkadaşlarımızın vakıf faaliyetlerine katılabilmesi için ailelerini kampanya hakkında bilgilendirerek gerekli izinleri aldık.					
c. Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfına üye olarak vakıf faaliyetlerine bir ay boyunca destek verdik. Bu sayede vakıf aracılığıyla eğitim malzemelerinin büyük bir kısmının teminini sağladık.					
d. Çalışmamıza ünlü desteği sağlamak için halk kahramanı iki ünlü isimden kitap okurken çekilmiş resimlerini istedik.					
e. Vakıf faaliyetlerine katılan üye sayısını artırmak için mahallemizde diğer arkadaşlarımızı bilgilendirme broşürleri dağıttıktan sonra gönüllü olanların desteğini aldık.					
f. Etkinlik boyunca arkadaşlarımızın hangi görevleri üstleneceğini belirledik ve bu görevlerin yerine getirilip getirilmediğini kontrol ettik.					
g. Beyin fırtınası yaparak çalışmalarımızda tanınırlığı olan ünlü bir kişinin yer almamasının projenin zayıf yönü olduğuna karar verdik.					
h. Projemizin etkinlik planını hazırladık ve uygulamaya koyduk.					

2

Aşağıda verilen yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerinin bireyler arasında gelişimine katkı sağladığı değerleri işaretleyiniz. (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.)

- a) T.C. İçişleri Bakanlığı ve AFAD, depremzede vatandaşlar için “Evim Yuvam Olsun” projesini hayata geçirdi.

Duyarlılık

☐

Tasarruf

☐

Birliktelik

☐

- b) Zeynep ve kardeşi Esila öğle yemeğinden sonra annelerinin çöpe atmak üzere olduğu yemek artıklarını sokak kedilerine vermek istedi. Annelerinin de uygun görmesi üzerine yemek artıklarıyla mahalledeki kedileri beslediler.

Hayvan sevgisi

☐

Çalışkanlık

☐

Sabır

☐

- c) Emine Öğretmen, haftanın üç günü Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfında öğrencilere ders anlatmaktadır.

Cesaret

☐

Fedakârlık

☐

Sadakat

☐

- d) Asrın felaketi olarak adlandırılan 6 Şubat depremlerinde orada bulunan çocuklar üşümesin diye kullanmadığım montumu mutlu olmaları ve kendilerini yalnız hissetmemeleri için de oyuncaklarımı gönderdim.

Merhamet

☐

Empati

☐

Doğruluk

☐

- e) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Bandırma Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri Kızılay ile birlikte Sosyal Sorumluluk ve Gönüllük Projesi gerçekleştirdiler. İki gün süren etkinlikte öğrenci ve personel tarafından toplam 208 ünite kan bağışı yapıldı. Bir ünite kanın birden çok insanın hayatını kurtarabildiğini belirten yetkililere göre toplanan kan ile 453 kişinin hayata tutunmasına bir anlamda katkı sağlanmış oldu.

Dayanışma

☐

Dürüstlük

☐

Duyarlılık

☐

- f) Fatsa Gençlik Merkezi'nden bir grup gönüllü “Farklılıklarımızla Aynınız” ismi verilen projede öğrencilerle sınıf ortamında ve okul bahçesinde vakit geçirerek el boyama ve hatıra tişört boyama etkinliği gerçekleştirildi. Gönüllü öğrenciler, arkadaşlarıyla etkileşim kurmalarını sağlayan oyunlar oynatarak çocukların sosyal gelişimlerine destek olurlar.

Duyarlılık

☐

Empati

☐

Doğruluk

☐

Süreç İzleme Testi - 5

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

1. Aşağıda bazı kurumların temsilcileri, kurumları hakkında bilgiler vermiştir.

- "29 yıldır, çocuklara ve anne babalarına yönelik bilimsel temelli müdahale programları geliştiriyor ve uyguluyoruz."
- "2022 yılında da çocukların eğitimi, mutluluğu ve sağlıklı gelişimlerini sağlamak, bu konudaki her türlü engele karşı mücadele vermek ve çocuklara destek olmak için çalıştık."
- "Türkiye Mehmetçik'e, Mehmetçik Türk milletine emanettir."
- "Kurumumuz geçtiğimiz yılı hedeflenen satış oranını ilk altı ay içerisinde gerçekleştirmiştir."

Buna göre temsilcilerin verdiği numaralanmış bilgilerden hangisi sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya katkı sağlamaya yönelik değildir?

- A) I B) II C) III D) IV

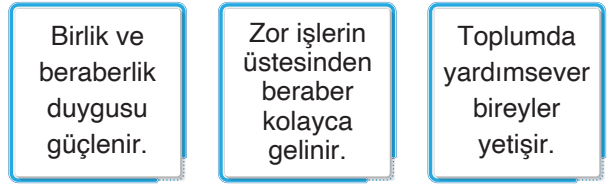
2. 1868 yılından bu yana toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, ihtiyaç sahiplerine barınma, beslenme ve sağlık yardımları ulaştırmak gibi önemli görevler üstlenmiştir. Doğa kaynaklı afetler sonrasında afetzedelere acil olarak beslenme, barınma ve sağlık hizmetleri de sunar. Bu yardımları ülke genelinde bulunan şubeleri aracılığıyla gerçekleştirir. Bunlara ek olarak toplumda yardımlaşma kültürünün yaygınlaşması amacıyla gençlere eğitim hizmetleri de vermektedir.

Bu metinde hakkında bilgi verilen sosyal yardım kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeşilay
B) Türk Kızılay
C) Darülaceze
D) Darüşşafaka

3.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Faydaları

Buna göre aşağıdaki faaliyetlerden hangisi sosyal yardımlaşma ve dayanışma faaliyeti değildir?

- A) Bir şirket kurularak çalışma hayatına başlanması
B) Çukurova'da imece yoluyla pamuk toplanması
C) Mehmetçik Vakfı için kermes düzenlenmesi
D) Cenaze evlerine yemek götürülmesi

4. Her gün okul çıkışında öğrencilere simit satan Mehmet Bey, haftanın bir günü öğrencilere ücretsiz simit dağıtmaktadır.

Mehmet Bey'in bu davranışı aşağıdaki değerlerimizden hangisi ile daha çok ilgilidir?

- A) Eşitlik B) Sorumluluk
C) Misafirperverlik D) Cömertlik

5. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal birliğe katkı sağlayan tutum ve davranışlardan biri değildir?

- A) Büyüğe saygı, küçüğe sevgi göstermek
B) Şefkatli ve merhametli olmak
C) Doğruluk ve dürüstlükten yana olmak
D) İnsanların kusurlarını ortaya çıkarmak

6. Aşağıdakilerden hangisi bir sosyal sorumluluk projesinde faaliyet yürütücü grubun görevlerinden biri değildir?

- A) Projenin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinde fikir belirtmek
- B) Projenin uygulanabilmesi için gerekli izinleri almak
- C) Belirlenen ihtiyaçları gidermeye yönelik faaliyetler planlamak
- D) Etkinlik katılımcılarının görev dağılımını yapmak

7. Nurcan öğretmen öğrencilerine “Bir sosyal sorumluluk projesinin amacına ulaşması için yapılması gerekenler nelerdir?” sorusunu sormuştur.

Buna göre öğrencilerin verdiği aşağıdaki cevaplardan hangisi yanlıştır?

- A) Projeye uygun bir slogan belirlenmelidir.
- B) Projede görev alacak ekip belirlenmelidir.
- C) Zayıf yönler projeden çıkarılmalıdır.
- D) Proje için etkinlik planı yapılmalıdır.

8. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yardımlaşma ve dayanışmanın maddi olanı manevi olanından daha önemlidir.
- B) İnsanlar tek başlarına çözemedikleri sorunları birlikte hareket ederek kolayca çözerler.
- C) Sosyal yardımlaşma ve dayanışmada gönüllülük esastır.
- D) Zimem defteri uygulaması maddi yardımlaşma örneğidir.

9. Sadaka taşlarına para bırakıldıktan sonra ihtiyacı olan kişi sadaka taşından sadece ihtiyacı kadarını alır ve diğer ihtiyaç sahiplerini de düşünürdü.

Bu davranış ihtiyaç sahiplerinin aşağıdaki değerlerden hangisine sahip olduğunu gösterir?

- A) Yardımseverlik
- B) Kanaatkârlık
- C) Merhamet
- D) Çalışkanlık

10. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan bir metinde “Osmanlı’nın toplumsal dinamiklerinden biri sadaka taşlarıydı. Öylesine narin düşünülmüş bir vasıta idi ki, o taşın uzatılan elin oraya yardım koymak için mi yoksa yardım almak için mi girdiğini bilemezsiniz.” diye bahsedilmektedir.

Bu bilgiye göre Sadaka taşı uygulaması ile ilgili,

- I. Toplumsal dayanışmaya katkı sağlanması amaçlanmıştır.
- II. Alan el ile veren el birbirini görmemektedir.
- III. Günümüzde ilk amacından uzaklaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

Süreç İzleme Testi - 6

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

1. Sosyal Bilgiler öğretmeni Yavuz Bey, kendi branşında özenle hazırladığı ders notlarını tamamen kendi imkânları ile çoğaltarak Türkiye'nin dört bir yanındaki öğrencilere hiçbir karşılık beklemeden gönderiyor.

Buna göre Yavuz öğretmeni için;

- I. yardımlaşma ve dayanışmaya önem verdiği,
- II. cömert bir davranış sergilediği,
- III. üyesi olduğu toplumun gelişmesine yönelik çalışmalar yaptığı

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. Aşağıda bazı sosyal sorumluluk örnekleri ile ilgili görseller verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu örneklerle uygun bir slogan değildir?

- A) "Birbirimize Candan Bağlıyız."
- B) "Bir Kap Sevgi"
- C) "Farklılıklarımızla Aynıyız."
- D) "Oyuncaksız Çocuk Kalmasın."

3. 5/A sınıfı öğrencileri, öğretmenleri eşliğinde "18 Mart Şehitleri Anma Günü" dolayısıyla yaşadıkları çevrede bulunan şehitliği ziyaret ettiler. Öğrenciler şehitlerimiz anısına kırmızı karanfiller bıraktılar.

Buna göre 5/A sınıfı öğrencileri için,

- I. Vatan ve millet sevgisine sahiptirler.
- II. Dayanışmaya önem vermişlerdir.
- III. Doğruluk ve dürüstlük örneği göstermişlerdir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4. Köyümüzde dinî bayramlar bayram namazı ile başlar. Bayram namazından sonra insanlar, o bayram öncesi bir yakını vefat etmiş komşuları varsa önce onların evlerini ziyaret ederler. Buna "İlk Bayram" âdeti denir. Daha sonra yaşça küçük olanlar büyük olanları evlerinde ziyaret ederek bayramlaşırlar. Bayram ziyaretine gelen misafirlere tatlı ikram edilir. Bayramlarda aralarında dargınlık olan komşular barıştırılır. Yakın köylerdeki akrabalar birbirini ziyaret eder.

Buna göre dinî bayramlar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sosyal bağları güçlendirir.
- B) Sevgi ve saygı ortamına katkı sağlar.
- C) Toplumsal birliktelik duygusu gelişir.
- D) Bireyleri zorunlu olarak bir araya toplar.

5. Mısır tarlasında hasat zamanı mısırları toplamak meşakkatli bir iştir. Yeşiloba köyü sakinleri hasat zamanı bir araya gelir, her hanenin yapılacak işi bir sıraya konur, ilk sıradan başlanarak tüm işler bitirilene kadar çalışmaya devam edilir.

Buna göre Yeşiloba köyü sakinlerinin bu faaliyeti aşağıdaki atasözlerinden hangisine örnek oluşturmaz?

- A) Nerede birlik orada dirlik.
B) Yalnız taş duvar olmaz.
C) El elin eşeğini türkü söyleyerek arar.
D) Yalnız öküz çifte koşulmaz.

6.

Buradayız Hocam Projesi

Buradayız Hatay Derneği, 6 Şubat depreminin olumsuz etkilenen, 8. ve 12. sınıflarda okuyan, sınava girecek 50 öğrenciyle ve 6-11 yaş arasında bulunan 30 öğrenciyle İngilizce, matematik, resim branşlarında gönüllü öğretmenler eşliğinde destek atölyeleri gerçekleştirdi.

Buradayız Hatay Derneğinin bu faaliyet ile aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Eğitim alanında oluşan ihtiyacı gidermek
B) Derneğin üye sayısını artırmak
C) Birlik ve beraberlik içinde hareket etmek
D) Doğal afetler sonucu oluşan yaraları sarmak

7. Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından bazı emirler yayımlandı. Bu emirlerle ordunun giyinme, beslenme, cephane gibi ihtiyaçları karşılanmak istendi. Türk milleti, tüm yokluklara rağmen vatanının düşmandan kurtarılması için varını yoğunu ortaya koyup ordusunun yanında güçlü bir duruş sergiledi.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi için dayanışma örneği sergilemiştir?

- A) Özgürlük
B) Doğruluk
C) Dürüstlük
D) Demokrasi

8.

Antalya'nın Muratpaşa ilçesinde yalnız yaşayan 70 yaşındaki Sebiha Aydın öyle bir istekte bulundu ki Vefa Gönüllüleri bu isteğe kayıtsız kalamadı. Yalnız yaşadığını ifade eden Sebiha teyze kendisine arkadaş olması için muhabbet kuşu talebinde bulundu. Müftülük çalışanlarının oluşturduğu Vefa Sosyal Destek Grubu gönüllüleri satın aldıkları muhabbet kuşunu Sebiha teyzeye götürdü. Ekiplerin getirdiği muhabbet kuşunu görünce büyük sevinç yaşayan Sebiha Aydın "Can yoldaşım olacak." dediği muhabbet kuşuna "Vefa" ismini verdi.

(Genel ağ haberi)

Bu genel ağ haberine göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal yardımlaşmanın en çok görüldüğü kesim yaşlılardır.
B) Bireyler toplumdaki diğer bireylerinin yardımına ihtiyaç duyar.
C) Vefa gönüllüleri "imece" örneği sergilemiştir.
D) Sebiha teyzeye maddi yardımda bulunulmuştur.

1. Verilen metne göre aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşılabilir? İşaretleyiniz.

Günümüzde durumu olmayan mahalle sakinleri mahalle esnafından alışveriş yapar, ödemesini de ay başında yapmak üzere veresiye defterine yazdırır. İşte Zimem defteri bu defterin Osmanlı'daki adıdır. Ramazan ayında hâli vakti yerinde olan varlıklı kişiler hiç tanımadıkları semtlere gider, bakkal veya manavlara, "Zimem defteriniz var mı?" diye sorardı. Esnaf defteri çıkarınca defterin içinden rastgele sayfalar koparır ve esnafa borcu hesaplattıktan sonra "Silin borçlarınızı, Allah kabul etsin." derlerdi. Böylelikle borcu ödenen, borcunu ödeyenin kim olduğunu, borcu sildiren ise kimi borçtan kurtardığını bilmezdi.

YARGI	ULAŞILABİLİR
1. Osmanlı toplumunda yardımseverlik duygusu gelişmiştir.	
2. Zimem defterine veresiye yazdıranlar borçlarını ödemeyerek duyarsızlık göstermiştir.	
3. Günümüzde zimem defteri uygulaması görülmemektedir.	
4. Zimem defteri uygulaması borçlunun incinmemesini sağladı.	
5. Zimem defterindeki bütün borçlar varlıklı kişiler tarafından ödenirdi.	
6. Zimem defteri uygulamasında borçlu ile borcu ödeyen kişi birbirini görmezdi.	
7. Zimem defteri uygulaması "Sağ elin verdiği sol el bilmeden hayır işleme" anlayışına uygundur.	
8. Osmanlıdaki bu gelenek zimem defterlerindeki borçların artmasına sebep olmuştur.	
9. Zimem defteri uygulaması ile bir maddi yardımlaşma örneği sergilenmiştir.	
10. Zimem defterindeki borçların varlıklı kişiler tarafından silinmesi geleneği zamanla zorunluluk hâline gelmiştir.	

2. Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım,
Sevelim sevillelim, dünya kimseye kalmaz.
- Bu dizeler aşağıdaki atasözlerinden hangisinin önemini ifade etmektedir?**
- A) Sakla samanı gelir zamanı.
B) Ayağını yorganına göre uzat.
C) Birlikten kuvvet doğar.
D) Bağa bak üzüm olsun, yemeye yüzün olsun.

3. Aşağıdakilerin hangisinde “imece” kavramının tanımı verilmiştir?
- A) Kırsal kesimlerde ortak ya da kişisel işlerin el birliğiyle yapılmasına dayanan geleneksel yardımlaşma biçimidir.
B) Nakit para, eşya veya bir hizmetin bedelsiz olarak gönüllülük esasıyla sunulması veya paylaşılmasıdır.
C) İçinde bulunan toplulukta herhangi bir karışılık ya da çıkar beklemeksizin bir gönüllü yardım anlayışıdır.
D) Hem maddi hem de manevi olarak yardıma ihtiyaç duyan kişilere verilen isimdir.

4. Çağrı ve sınıf arkadaşları harçlıklarından bir kısmını bir araya getirip topladıkları paralarla oyuncak satın almışlardır. Satın aldıkları oyuncakları depremzede çocuklara göndermişlerdir.
- Buna göre Çağrı ve arkadaşlarının aşağıdaki değerlerden hangisine önem verdiği söylenemez?**
- A) Ticaret
B) Yardımseverlik
C) Dayanışma
D) Duyarlılık

5. Türk toplumunun önemli özelliklerinden biri yardımlaşma ve dayanışmaya önem vermesi iyi ve kötü günlerde birlik ve beraberlik içinde hareket etmesidir. Toplumda yardımlaşma ve dayanışmanın artırılması için birbirinden güzel atasözleri oluşturulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu atasözlerinden biri değildir?

- A) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
B) Yalnız taş duvar olmaz.
C) Ne verirsene elinle o gelir seninle
D) Üzüm üzüme baka baka kararır.

6. Sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyen etkinliklere sadece yetişkinler katılmaz. Çocuk olarak yaşadığımız toplum için yapabileceğimiz bir şeyler mutlaka vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 5. sınıf öğrencisinin sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı desteklemek için katılacağı faaliyetlerden biri değildir?

- A) Yaşlı komşularına Ramazan pidesi getirmek
B) Kan ihtiyacı olanlar için kan bağışi yapmak
C) Ramazan ayında aile büyükleri ve akrabalarla bayramlaşmak
D) Okulda yardımlaşma ve dayanışma kulübüne üye olmak

YAZILIYA HAZIRLIK ÇALIŞMASI - 1

Bu yazılı sınavda 5 soru bulunmaktadır. Soruların puan değeri aşağıdaki gibidir.

1. soru (25 puan)	2. soru (20 puan)	3. soru (30 puan)	4. soru (15 puan)	5. soru (10 puan)	Puanım

1. Aşağıda verilen örnek faaliyetlerin ilgili olduğu sosyal rolü karşınıza yazınız.

- Yolcuları güvenli bir şekilde ve zamanında istenilen yere ulaştırır. →
- Ödevlerini zamanında yapar, dersi dikkatle dinler. →
- Bayramlarda ve özel günlerde dede, babaanne, teyze, anneanne, amca, hala ziyareti yapar. →
- Arkadaşlarından kavga eden olursa onları uzlaştırmaya çalışır. →
- Öğrencileri sınavlarını değerlendirir ve notlarını açıklar. →

2. Grup ve kalabalıkların özelliklerini dikkate alarak grup ve kalabalığa dâhil olduğunuzu gösteren ikişer örnek cümle yazınız.

Grupların Özellikleri

- İsteyerek ve planlayarak bir araya gelirler.
- Ortak amaçları vardır.
- Bir arada bulunma süreleri bellidir.
- Birbirlerini yakından tanırırlar.

Gruba dâhil olduğunuzu
gösteren örnek cümleler

.....

.....

.....

Kalabalıkların Özellikleri

- Rastlantı sonucu bir araya gelirler.
- Ortak amaçları yoktur.
- Kısa süreli bir arada bulunurlar.
- Birbirlerini genelde tanımazlar.

Kalabalığa dâhil olduğunuzu
gösteren örnek cümleler

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki boş bırakılan yerleri uygun şekilde doldurunuz.

a. Okuldaki öğrenci haklarına üç örnek yazınız.

b. Okuldaki öğrenci sorumluluklarına üç örnek yazınız.

4. Aşağıda 10 yaşındaki İnci'nin bazı tutum ve davranışları verilmiştir.

Verilen tutum ve davranışların "Hak mı? Sorumluluk mu?" olduğunu ilgili yere yazınız.

a. İhtiyacı olduğunda halk kütüphanesinden kendi adına kitap alır, okur.

b. Okul çalışanlarına ve öğrenci arkadaşlarına saygılı davranır.

c. Halk kütüphanesinden aldığı emanet kitabı okuduktan sonra teslim eder.

d. Oyuncakların kırık olmadığı bir parkta oyun oynamak ister.

e. Yerlere çöp atıp doğayı kirletenleri gördüğünde uyarır.

5. Aşağıda verilen rollerin ait olduğu grupları ilgili alana yazınız.

Rol	Evlat	Kuzen	Gönüllü	Solist	Öğrenci
Grup					

YAZILIYA HAZIRLIK ÇALIŞMASI - 2

Bu yazılı sınavda 5 soru bulunmaktadır. Soruların puan değeri aşağıdaki gibidir.

1. soru (15 puan)	2. soru (40 puan)	3. soru (20 puan)	4. soru (15 puan)	5. soru (10 puan)	Puanım

1. Aşağıda görselleri verilen geleneksel oyunlarımızın ismini ilgili bölüme yazınız.

2. Aşağıdaki kültürel tanıtlardan yola çıkarak hangi ülkeden bahsedildiğini ilgili alana yazınız.

a Siesta adını verdiğimiz öğle uykusunu çok severiz. Boğa güreşlerimiz ve Flamenko dansımız dünyaca bilinmektedir. Başkent Madrid en kalabalık şehrimizdir. "El Clasico" adını verdiğimiz futbol maçlarımız dünyanın her yerinden futbolseverler tarafından izlenmektedir.

b Kadınlarımız "sarafan" adını verdiğimiz uzun ve askılı elbise giyer. Ülkemizin iklimi çok soğuk olduğu için sıcak bir ülke Türkiye'ye sıklıkla tatile gideriz. Maslenitsa bayramımız Türklerin kutladığı Nevruz Bayramı'na benzetilmektedir. Vinegret salatamız meşhurdur.

c Türkiye'de bize yavru vatan deniliyor. Türkiye ile tarihî ve kültürel bağlarımız bulunuyor. Türkiye ile birçok kültürel özelliğimiz benzeşse de farklı özelliklerimiz de var. Kızartılmış hellim peyniri geleneksel peynirimizdir.

ç Holi Fest adını verdiğimiz boya festivalimizi duyamayan yoktur. Çin'den sonra dünyanın en kalabalık ikinci ülkesiyiz. Bizim ülkemizde inekler kutsal sayılır. Omuzlarda başlayıp ayaklara kadar sardığımız "sarı" adındaki geleneksel kıyafetimizi severek giyeriz.

3. Rusya'da coşkuyla karşılanan bayramlardan biri olan Maslenitsa, kış mevsiminin bitip güneşin yüzünü göstermesi, yavaş yavaş baharın gelmesi, baharla birlikte her şeyin yenilenmesi, canlanması sebebiyle kutlanır. "Halk Bayramı" olarak da adlandırılan Maslenitsa, Ortadoksların Büyük Oruçlar'ı öncesinde, Pas-kal'ya 7 hafta kala, 3-9 Mart günleri arasında kutlanır ve her zaman pazartesi günü başlar. Uzun ve çetin kış mevsimi nedeniyle bunalan, yaşamları sıradanlaşan Ruslar, Maslenitsa'ya birkaç gün kala olağanüstü bir hazırlık, gayret ve heyecan içinde görülürler. Soğukların etkisini yitirmeye; havaların yavaş yavaş ısınmaya yüz tuttuğu bugünlerde Rusların yaşadığı ortamla ve doğayla ilgisi de artmaya başlar. Onlara farklı milletlerden ve inanışlardan olmalarına rağmen uzun yıllar bir arada yaşayan komşuları da eşlik ederler.

Rusların kutladığı bu bayramın Türklerdeki hangi bayram ile benzerlik gösterdiğini yazarak bu benzerliğin birlikte yaşamaya nasıl bir etki edeceğini açıklayınız.

a) Türklerde benzerlik gösterdiği bayram

b) Bu benzerliğin birlikte yaşamaya etkisi

4. Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde ordumuz için büyük bir yardım çağrısında bulunulmuştur.

Bu yardım çağrısına verilen ismi yazınız.

5. Hakkında bilgi verilen sivil toplum kuruluşunu ilgili bölüme yazınız.

Ülkemizin ve milletimizin güvenliği için canlarını hiçe sayarak görev yapan erbaş ve erlerimizden şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlamak amacıyla 17 Mayıs 1982 tarihinde kurulmuştur.

YAZILIYA HAZIRLIK ÇALIŞMASI - 3

Bu yazılı sınavda 5 soru bulunmaktadır. Soruların puan değeri aşağıdaki gibidir.

1. soru (15 puan)	2. soru (15 puan)	3. soru (20 puan)	4. soru (30 puan)	5. soru (20 puan)	Puanım

1. Aşağıdaki soruları altta verilen metne göre cevaplandırınız.

YETİM KALPLER GÜLÜMSEMEYE HAZIR!

Fatsa ilçesinde bir okulda her sınıf bir yetim kardeş edinerek edindikleri yetim çocuklara burs desteğinden kırtasiye ve giyim ihtiyaçlarına kadar birçok alanda destek olarak yanlarında olmayı amaçlıyor. Bu kapsamda okulda bulunan 20 sınıf toplamda 20 yetim çocuk belirlendi. Öğrenciler bu kampanyada Okul Aile Birliği ve ilçedeki bir sivil toplum örgütünden de destek almayı planlıyor. Öğrenciler kampanyaya “Yetim Kalpler Gülümsemeye Hazır” ismini verdi. Kampanyanın farklı aşamalarında görev yapmak üzere yönetici grubu, ihtiyaç saptama grubu, kampanya sorumlusu grubu, faaliyet yürütücüsü grubu ve yönetici grubu ve kaynak belirleyici grubu oluşturuldu.

- a) **Kampanyaya katılımı artırmak için “Siz de Bir Umut Olun” sloganı oluşturulmuştur. Bu sloganı oluşturan grup hangisidir? Yazınız.**

- b) Kampanyanın yürütülmesi için okul idaresinden gereken izinleri almak hangi grubun sorumluluğundadır? Yazınız.**

- c) Kampanyanın başından sonuna kadar süreci kontrol eden ve kampanyanın liderliğinin üstleneni grup hangisidir? Yazınız.

2. Aşağıda bir örneği verilen genellikle kırsal yerlerde görülen uygulamanın ismini ilgili alana yazınız.

Karadeniz Bölgesi'nde her yıl ağustos ayında zor ve meşakkatli bir iş olan fındık toplama işi için komşular ve akrabalar bir araya gelerek el birliği ile yardımlaşma ve dayanışmanın gücünden yararlanarak fındıklarını toplarlar.

- 3. Toplumumuzda görülen sosyal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerinin sağladığı faydalardan dört tanesini yazınız.**

4. Aşağıdaki sosyal sorumluluk örneklerinden yola çıkarak sizde bir arkadaşınız ve hayvan dost-larınız için birer tane sosyal sorumluluk fikri yazınız.

Bir arkadaşı için	Bir hayvan dostu için
Onur, müsait olduğu zamanlarda görme engelli arkadaşına kitap okuyor.	Meltem, akşam evde yemek artığı olduğunda bu artıkları çöpe atmayıp sokaktaki kediler için bahçeye bırakıyor.

5.	Bir arkadaşınız için	Bir hayvan dostunuz için

- 6. Kadir'in verdiği bilgilere göre sahip olduğu rolleri ilgili alana yazınız.**

Merhaba benim adım Kadir. Cumhuriyet Ortaokulu'nda 6. sınıfa gidiyorum. Benden küçük iki kardeşim var. Okulumdaki çocuk hakları kulübünde yerine getirmem gereken görevlerim var. Sınıfımda Ozan ile aynı sırada oturuyorum.

YAZILIYA HAZIRLIK ÇALIŞMASI - 4

Bu yazılı sınavda 6 soru bulunmaktadır. Soruların puan değeri aşağıdaki gibidir.

1. soru (10 puan)	2. soru (30 puan)	3. soru (10 puan)	4. soru (20 puan)	5. soru (15 puan)	6. soru (15 puan)	Puanım

1. Aşağıdaki öğrencilerin gönüllü olmak istedikleri faaliyetler dikkate alındığında hangi sivil toplum kuruluşlarına başvurmaları gerekir? İlgili alana yazınız.

a) Yeliz, kan bağıışı kampanyasına destek olmak için broşür dağıtmak istiyor.

b) Ahmet, şehit düşen askerlerimizin ailelerine bağış yapmak istiyor.

- 2. Aşağıdaki ülkelerin meşhur yiyeceklerine birer örnek veriniz.**

a)	Çin	d)	İtalya
b)	Japonya	e)	Macaristan
c)	Türkiye	f)	Rusya

3. Benim adım Aslı. 11 yaşındayım. Fevzi Çakmak Ortaokulunda 5. sınıf öğrencisiyim. İki kardeşim var. Babam, öğretmen; annem ise ev hanımıdır. Ailemle zaman geçirmeyi çok seviyorum. Hafta sonları dedemi ve babaannemi görmek için sık sık il dışına çıkarız. Dedemlerin yaşadığı köy çok şirin bir yerdir. Köye gitmişken akrabalarımızı da ziyaret ederiz. Benimle aynı yaşta olan kuzenimle oyun oynamayı çok seviyorum.

Buna göre Aslı'nın dâhil olduğu gruplardan birini ve bu gruptaki rolünü ilgili alana yazınız.

4. Alttaki görsel farklı kültürlerin bir araya gelmesinde hangi alandaki etkinliklerin etkili olduğuna örnek oluşturur? İlgili alana yazınız.

5. Aşağıdaki görselleri inceleyerek görsellerdeki bireylerin üyesi oldukları grubun adını ilgili alana yazınız.

6. Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluklara grup denir. Gruplarda herkesin sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklardan bazıları benzer olduğu gibi bazıları farklı olabilmektedir

Buna göre ip atlama oyunu için bir araya gelen dört arkadaşın benzer sorumlulukları nelerdir? Yazınız.

Gruplar ve Rollerimiz

Etkinlik - 1

a. Sorumluluğunu yerine getirmiyor.	d. Hakkını kullanıyor.
b. Sorumluluğunu yerine getiriyor.	e. Hakkını kullanıyor.
c. Hakkını kullanıyor.	f. Sorumluluğunu yerine getiriyor.

Zenginleştirilmiş Etkinlikler

1.	1. Sorumluluk	2. Hak	3. Sorumluluk	4. Hak
	5. Sorumluluk	6. Hak	7. Sorumluluk	8. Sorumluluk
2.	1. D	2. Y	3. Y	4. D
	5. D	6. Y	7. D	8. D
3.	1. Apartman grubundaki rolü gereği toplantıda hazır bulunmuştur.		2. Hayır çünkü, sınıf grubunun bir üyesi olarak sınıfı temsil edecek kişinin seçilmesi için oy verme sorumluluğu vardır.	
	3. Hayır çünkü, Ahmet proje grubunun bir üyesi olarak grubun amacı gerçekleşmeden ve bireysel görevini yapmadan gruptan ayrılmamalıydı.		4. Evet çünkü, Selim komşuluk ve arkadaşlık ilişkileri gereği Soner'e karşı yakınlık göstermiştir.	
	5. Evet çünkü, Göktuğ grup lideri olarak grubun düzen ve devamlılığında sorumluluk almıştır.		6. Evet çünkü, Eslem üstlendiği katılımcı rolünün gereği olarak görevini başarıyla yerine getirmiştir.	

Süreç İzleme Testi

Test 1	1. B	2. A	3. C	4. B	5. A	6. C	7. D	8. C	9. D	10. B		
Test 2	1. B	2. D	3. B	4. D	5. D	6. A	7. B	8. A				

Ödev Çalışması - 1

1.	Rol		Hak		Sorumluluk				
	Müşteri		Markette, manavda alışveriş yapmak		Ödeme yaparken sıraya girmek				
	Öğrenci		Sınıfta düşüncelerimizi özgürce ifade etmek		Sınıf kurallarına uygun hareket etmek				
	Futbol takımı oyuncusu		Gol attığında takım arkadaşlarıyla birlikte kutlama yapmak		Takımın kazanması için mücadele etmek				
	Lokantada aşçı		Emeğinin karşılığı olarak maaş almak		Hijyen kurallarına dikkat ederek yemek yapmak				
2.	1. Evlat	2. Öğrenci	3. Kardeş	4. Kaleci-futbolcu	5. Öğretmen	6. Antrenör			
3.	B	4.	C	5.	B	6.	D	7.	A

Kültürel Zenginliklerin Birlikte Yaşamaya Katkısı

Etkinlik - 1

1. D	2. Y	3. D	4. Y	5. Y	6. D	7. D
------	------	------	------	------	------	------

Etkinlik - 2

1. Millî Bayramlar	2. Spor Organizasyonları	3. Turizm
4. Ticaret	5. Din	6. Eğitim

Zenginleştirilmiş Etkinlikler

1.	1. Telpek 6. Sari 11. Cepken	2. Lefkara 7. Marteniçka 12. Vinegret	3. Siesta 8. Origami 13. Samba	4. Kukeri 9. Sarafan 14. Döner	5. Kilt 10. Gulaş 15. Ojigi
2.	a. Zor gelmez. Çünkü Japon kültürüne göre yaşam tarzı olan kişi çocukluktan beri çubukla yemek yediği için bu bir alışkanlık hâline gelmiştir. b. Yemeği Hintliler gibi elleriyle yemelidir. c. Davete zamanında değil biraz gecikerek gitmelidir ki ev sahibi misafir için gerekli hazırlığı yapabilsin. d. Çatal ve bıçağı tabağın üstüne koyarız. e. Görgüsüzlük olarak kabul edilmemelidir. Japonların farklı bir kültüre göre yetiştiği ve bu davranışın o kültürde farklı anlamlara gelebileceği göz önünde bulundurularak empatik davranış sergilenmelidir.				

Süreç İzleme Testi

Test 3	1. B	2. B	3. D	4. C	5. D	6. C	7. C	8. A				
Test 4	1. B	2. A	3. C	4. C	5. B	6. A	7. C					

Ödev Çalışması - 2

1.	a. Hindistan	b. Bulgaristan	c. Japonya	d. Rusya					
2.	a. Yemekler	b. Geleneksel kıyafet	c. Mimari eser	d. Selamlaşma					
	e. Halk oyunları	f. El sanatları	g. Bayramlar	h. Diller					
3.	A	4.	B	5.	C	6.	D	7.	C

Yardımlaşma ve Dayanışmada Beraberiz

Etkinlik - 1

1, 2, 5, 6, 7

Zenginleştirilmiş Etkinlikler

1.	a. İhtiyaç saptama grubu d. Yönetici grubu g. Faaliyet yürütücüsü grubu	b. Faaliyet yürütücüsü grubu e. Kampanya sorumlusu grubu h. Faaliyet yürütücüsü grubu	c. Kaynak belirleyici grubu f. Faaliyet yürütücüsü grubu
2.	a. Duyarlılık-Birliktelik d. Empati - Merhamet	b. Hayvan sevgisi e. Duyarlılık - Dayanışma	c. Fedakârlık f. Empati - Duyarlılık

Süreç İzleme Testi

Test 5	1. D	2. B	3. A	4. D	5. D	6. C	7. C	8. A	9. B	10. B		
Test 6	1. D	2. C	3. B	4. D	5. C	6. B	7. A	8. B				

Ödev Çalışması - 3

1.	1 - 4 - 6 - 7 - 9	2.	C	3.	A	4.	A	5.	D	6.	B
----	-------------------	----	---	----	---	----	---	----	---	----	---

Yazılıya Hazırlık Çalışması – 1

1.	a. Şoför	b. Öğrenci	c. Akraba	d. Ara bulucu	e. Öğretmen
2.	Grupların Özellikleri a. Atatürk İlkokulu 5/A sınıfı öğrencisiyim. b. Akıl ve zekâ oyunları kulübüne gidiyorum.		Kalabalıkların Özellikleri a. Mahalledeki fırından ekmek almak için kuyruğa girdim. b. Yaşadığım ilçede yapılan fener alayına katıldım.		
3.	a. • Teneffüse çıkmak • Okul işleyişi hakkında bilgi almak • Bilişim sınıfından yararlanmak		b. • Dersin işleniş düzenine uygun hareket etmek • Okul eşyalarına sahip çıkmak • Ders giriş ve çıkış zamanlarına uymak		
4.	a. Hak	b. Sorumluluk	c. Sorumluluk	d. Hak	e. Sorumluluk
5.	Evlat/Aile	Kuzen/Akraba	Gönüllü/Sosyal Sorumluluk	Solist/Koro	Öğrenci/Okul-Sınıf

Yazılıya Hazırlık Çalışması – 2

1.	a. Saklambaç	b. Topaç çevirme	c. Bilye	
2.	a. İspanya	b. Rusya	c. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTCC)	d. Hindistan
3.	a. Nevruz Bayramı b. Farklı toplumlardan insanların bir araya gelmesi durumunda bu kültürel benzerlik sayesinde uyum sağlamaları daha kolay olur. Rusya'daki Maslenitsa kutlamalarının Nevruz kutlamaları ile benzerlik göstermesi her iki toplumdan insanlara kutlamalara rahatlıkla katılım gösterir, yabancılık çekmez.			
4.	Tekalif-i Millîye Emirleri		5.	Mehmetçik Vakfı

Yazılıya Hazırlık Çalışması – 3

1.	a. Kampanya sorumlusu grubu	b. Faaliyet yürütücüsü grubu	c. Yönetici grubu
2.	İmece	9.	• Kardeşlik ve dostluk duygularını geliştirir. • Toplumsal sorunlar daha kolay çözülür. • Empati duygusu gelişir. • İnsanlar arasında sevgi bağı oluşur.
3.	• Kardeşlik ve dostluk duygularını geliştirir. • Toplumsal sorunlar daha kolay çözülür. • Empati duygusu gelişir. • İnsanlar arasında sevgi bağı oluşur.		
4.	Bir arkadaşınız için Bir arkadaşınız hastalandığında onu ziyarete gidebilirsiniz, oyuncaklarınızın bazılarını mahallenizde ihtiyacı olan bir arkadaşınız varsa onula paylaşabilirsiniz. Bu örneklerle benzer örnekler doğru cevap olarak kabul edilir.		Hayvan dostunuz için Güvercinler için evin balkonuna ekmek kırıntıları bırakabilirsiniz, kuşlar için kafes yapıp ağaca asabilirsiniz. Bu örneklere benzer örnekler doğru cevap olarak kabul edilir.
5.	Öğrenci, arkadaş, abi, kulüp üyesi		

Yazılıya Hazırlık Çalışması – 4

1.	a. Türk Kızılay			b. Mehmetçik Vakfı				
2.	a. Pekin ördeği	b. Suşi	c. Kebap	d. Rizotto	e. Gulaş	f. Vinegret salatası		
3.	• Aile-çocuk • Okul-öğrenci • Aile-torun • Akraba-kuzen							
4.	a. Spor - Futbol		b. Eğitim		5.	a. Aile grubu	b. Sınıf grubu	c. Oyun grubu
6.	Oynanan oyunun kesintiye uğramaması için grubun tüm üyeleri belirlenen kurallara uymalıdır. Oyun bitmeden oyunu terk etmemeli, oyun boyunca birbirlerinin haklarına saygı göstermelidirler. Temel amacı kazanmak değil eğlenmek olduğu unutulmamalıdır.							